

วารสารพระธรรมทูต

Journal of Dhammaduta

ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2565

Vol.2 No.1 January - June 2022

วิทยาลัยพระธรรมทูต
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วารสารพระธรรมทูต

Journal of Dhammaduta

ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2565)

Vol. 2 No. 1 (January – June 2022)

วัตถุประสงค์

วารสารพระธรรมทูต กำหนดเผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ (ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน, ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม) ทั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า และเพื่อเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ และนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา

เพื่อส่งเสริมการกระตุ้นให้เกิดความรู้ทางวิชาการทางด้านพระพุทธศาสนา บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ งานสร้างสรรค์ พุทธนวัตกรรม หรือการพัฒนาพระธรรมทูต

บทความที่ส่งมาขอรับการตีพิมพ์ในวารสารพระธรรมทูต จะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสารพระธรรมทูต อย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสารทัศนะและความคิดเห็นที่ปรากฏในบทความในวารสารพระธรรมทูต ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น ไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการวารสารพระธรรมทูต

The Journal of Dhammaduta published twice a year (Issue 1: January - June, Issue 2: July - December). It's aims to promote research and disseminate research articles and academic papers to researchers, scholars, professors, and graduate students.

The aim is to stimulate the creation of academic knowledge in the field of Buddhism, its integration with modern science, creative work, Buddhist innovation, or the development of the Dhammaduta.

Articles submitted for publication in the Journal of Dhammaduta should not have been previously published or under consideration for publication elsewhere. Authors of the articles must adhere to the criteria for submitting academic articles or research papers for publication in the Journal of Dhammaduta rigorously. Additionally, the citation system must follow the journal's standards and the opinions expressed in the articles in the Journal of Dhammaduta are the

responsibility of the authors and do not necessarily reflect the views and responsibilities of the journal's editorial board.

• **เจ้าของ**

วิทยาลัยพระธรรมทูต

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

อาคารเรียนรวม ห้อง D300 79 หมู่ที่ 1 ตำบลลำไทร

อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170

โทร 035248000, 099-648-4372, 092-690-9757

dhammaduta@mcu.ac.th

<https://so14.tci->

[thaijo.org/index.php/Dhammaduta](https://so14.tci-thaijo.org/index.php/Dhammaduta)

• **Owner**

Dhammaduta College,

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Zone D, D300, 3rd floor, Academic Building,

79 M.1 Lamsai , Wangnoi, Phra Nakhon Si

Ayutthaya, 13170, Thailand.

Tel. +66 35 248 000

099-648-4372, 092-690-9757

dhammaduta@mcu.ac.th

<https://so14.tci->

[thaijo.org/index.php/Dhammaduta](https://so14.tci-thaijo.org/index.php/Dhammaduta)

• **ที่ปรึกษา**

อธิการบดี

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

รองอธิการบดีฝ่ายกิจการต่างประเทศ

• **บรรณาธิการบริหาร**

พระมหาประยูร โชติวัโร,ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

• **กองบรรณาธิการ**

พระมหาไพฑูรย์ ปนตนนโท,ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระครูใบฎีกาแสงเอื้อง นรินโท,ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระมหาวิเชียร สุธีโร

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระมหาศกดิ์ชาย โกวิท

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

• **Advisor**

The Rector

Vice-Rector for Academic Affairs

Vice-Rector for Foreign Affairs

• **Executive Editor**

Dr.Phramaha Prayoon Jotivaro

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

• **Editorial**

Dr.Phramaha Paitoon Pantanando

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Dr.Phrakhrubaidika Seng Hurng Narindo

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Phramaha Wichian Sudhiro

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Phramaha Sakchai Kovido

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

พระมหาโกศล ธีรปญฺโญ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระมหาทองเก็บ ญาณพล,ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระครูธรรมธรรวเรชา อคฺคเตโช,ดร.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผศ.ดร.บุญมี พรรษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

• ฝ่ายประสานงานและจัดการ

พระมหากฤษณ กิตติภทฺโท (เป้าทอง)

มือถือ: 099-6484372 Line ID: bigkoos

อีเมล: kritsana.bao@mcu.ac.th

พระมหาชัยพร อมรปญฺโญ

มือถือ: 092-690-9757 Line ID: chaiyaporn8722

อีเมล: chaiyaporn.rit@mcu.ac.th

• ฝ่ายกฎหมาย (Law Department)

นายอเนก นกอินทรี: Mr. Anek Nokinsi

• ออกแบบปก (Cover designed)

พระมหากฤษณ กิตติภทฺโท (เป้าทอง): Phramaha Kritsana Kittibhaddo (Baotong)

พระครูใบฎีกาธนพล วรสีหพล (วรสิงห์): Phrakrubaidika Thanaphon Varasihabalo (Worasing)

นายลิขิต บุญละคร: Mr. Likhit Boonlakorn

• จัดรูปเล่ม (Content designed)

พระมหาวิเชียร สุธีโร (สิงห์คิบุตร), ผู้ช่วยบรรณาธิการ: Phramaha Wichian Sudhiro (Singkibutra)

พระมหาศักดิ์ชาย โกวิท, ผู้ช่วยบรรณาธิการ: Phramaha Sakchai Kovido

พระมหากฤษณ กิตติภทฺโท (เป้าทอง), ผู้ประสานงานวารสาร: Phramaha Kritsana Kittibhaddo (Baotong)

พระมหาชัยพร อมรปญฺโญ, ผู้ประสานงานวารสาร: Phramaha Chaiyaporn Amarapanyo

กำหนดออกเผยแพร่

ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน

ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม

Phramaha Kosol Dhirapanyo

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Dr.Phramaha Thongkeb Yanapalo

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Dr.Phrakruthammathon Waradecha Agghatejo

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Asst.Prof.Dr.Boonmee Phansa

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

• Coordination and Management

Phramaha Kritsana Kittibhaddo (Baotong)

Tel. 099-6484372 Line ID: bigkoos

Email: kritsana.bao@mcu.ac.th

Phramaha Chaiyaporn Amarapanyo

Tel. 092-690-9757 Line ID: chaiyaporn8722

Email: chaiyaporn.rit@mcu.ac.th

JDHA
Journal of Dhammaduta

บทบรรณาธิการ

วารสารพระธรรมทูต มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้คณาจารย์ บุคลากร นักศึกษา และผู้สนใจทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ส่งและเผยแพร่บทความวิจัยมาตรฐาน บทความวิชาการ บทความวิจารณ์ หนังสือ บทความปริทัศน์ และบทความพิเศษสู่สาธารณชน อีกทั้งเป็นการยกระดับผลงานวิชาการให้เป็นที่ยอมรับในระดับชาติและนานาชาติ วารสารพระธรรมทูต หวังให้เป็นตลาดแห่งองค์ความรู้เพื่อการค้นคว้า ถ่ายทอด และแลกเปลี่ยนความรู้ในด้านต่างๆ

ทั้งนี้ วารสารพระธรรมทูตเปิดรับบทความด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ไม่ว่าจะเป็น พุทธศาสนา ปรัชญา สังคมวิทยา นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ มานุษยวิทยา ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม การพัฒนาชุมชน การศึกษา จิตวิทยา การพัฒนาพระธรรมทูตและสหวิทยาการประยุกต์ใน มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.

ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2565) เป็นฉบับที่ผ่านการพิจารณาจากกองบรรณาธิการและผู้ทรงคุณวุฒิ จัดว่าเป็นผลงานที่ผ่านการพัฒนาองค์ความรู้อย่างต่อเนื่องในเชิงวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ที่มุ่งพัฒนามหาวิทยาลัย เป็นศูนย์กลางการศึกษาพระพุทธศาสนาในระดับนานาชาติ โดยจัดการศึกษาและพัฒนาองค์ความรู้บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ให้นำไปสู่การพัฒนาจิตใจและสังคมอย่างยั่งยืนซึ่งวารสารพระธรรมทูต ได้รับความไว้วางใจ และความเชื่อถือของนักวิชาการ ดังจะเห็นได้จากบทความที่นำมาเผยแพร่เป็นบทความวิจัย และบทความวิชาการที่มาจากหลากหลายสถาบันหรือหน่วยงานที่ได้เข้าร่วมตีพิมพ์เผยแพร่บทความ ซึ่งเป็นการเอื้อเพื่อแบ่งปันชุดองค์ความรู้เชิงวิชาการ เพื่อจะร่วมกันพัฒนาชีวิตองค์กร ชุม และสังคมให้เจริญก้าวหน้าอย่างอารยธรรมยิ่งขึ้นไป

กองบรรณาธิการวารสารพระธรรมทูต ขอขอบพระคุณผู้บริหาร คณาจารย์นักวิชาการตลอดจนนิสิต นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยต่างๆ ที่ให้ความสนใจส่งบทความวิชาการเข้ามาร่วมตีพิมพ์เผยแพร่ในครั้งนี้ และกองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเนื้อหาในวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสมาชิกผู้ติดตามอ่านทุกท่านหากผู้อ่านจะมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวารสารนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นกองบรรณาธิการขอรับรองไว้ด้วยความยินดี

(พระมหาประยูร โชติวโร,ดร.)

บรรณาธิการ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทบรรณาธิการ	(4)
บทความวิจัย: Research Articles	
A Critical Study of Pāpavagga to Lokavagga in The Pāli Dhammapada: With Special References to Kaccāyanabyākara.....	1-7
<i>Kusala</i>	
<i>Assoc.Prof. Nilratana Klinchan</i>	
<i>Dr. Narongchai Pintrymool</i>	
บทความวิชาการ: Academic Articles	
The Origin of Sexism in Ancient Greek Philosophy.....	8-17
<i>Soeurng Seam</i>	
<i>Jaras leeka</i>	
การพัฒนาภาษาอังกฤษสำหรับการเรียนรู้ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย : English Language Development for Mahachulalongkornrajavidyalaya University Graduate Students' Learning.....	18-31
<i>พิพัฒน์ แก้วใส</i>	
<i>Phipat Kaewsai</i>	
การบริหารจัดการภาครัฐและการพัฒนาองค์กร : แนวคิดและการบูรณาการหลักพุทธธรรม : Public Administration and Organizational : Concepts and Integration of the Buddhist Dharma.....	32-40
<i>วรินทร์ จินดาวงศ์</i>	
<i>Warinthon Chindawong</i>	
อริยมรรคในฐานเครื่องมือสร้างความสำเร็จในชีวิต : The Eightfold Path as a Tool to Create Success in Life.....	41-53
<i>พระธนายพงศ์ อาสนธิ์</i>	
<i>Phra Dhanayupong Asonthi</i>	

A Critical Study of Pāpavagga to Lokavagga in The Pāli Dhammapada: With Special References to Kaccāyanabyākaraṇa^{*}

Kusala¹

Assoc.Prof. Nilratana Klinchan

Dr. Narongchai Pintrymool

Doctor of Philosophy in Linguistics, Faculty of Humanities¹

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author, E-mail: 6501103012@mcu.ac.th¹

Abstracts

This qualitative research work has three main objectives: 1) To study the Pāli Grammar of the Pāpavagga, Dhammavagga, Rajavagga, Attavagga and lokavagga in Pāli Dhammapada based on Kccayanabyakarana., 2) To analyze the Pāli Grammar of the Pāpavagga, Dhammavagga, Rajavagga, Attavagga and lokavagga in Pāli Dhammapada based on Kccayanabyakarana, and, 3) to do a critical study of the Pāpavagga, Dhammavagga, Rajavagga, Attavagga and lokavagga in Pāli Dhammapada based on Kccayanabyakarana.

The research results were found that:

The research contains a study of five vaggas starting with Pāpavagga and ending with lokavagga. These vaggas and a total of 80 verses, from verse No. 166 to No. 178, had been treated as thoroughly as possible. In Pāpavagga, the first of those treated in this chapter, there are altogether five vaggas and 12 stories relevant to the verses. Most of the verses are Vutta Gāthās, but some verses in Pāpavagga such as verses, 125,127 and 128 are Ariya Gāthās.

Keywords : Pali Grammatical; Pāpavagga to Lokavagga in the Pāli Dhammapada,

^{*} Received January 23, 2022; Revised March 5, 2022; Accepted March 8, 2022

Introduction

Hirakawa Akira stated that the Khuddaka Nikaya represents a stage in the development of the Pali Canon Agamas. New material was not added anymore to the rest of the Sutta Pitaka, but was added to a 'Khuddaka Pitaka' instead. Khuddaka Pitaka was the repository for materials left out of the four Agamas/Nikayas (the Digha Nikaya, Majjhima Nikaya, Samyutta Nikaya, and Anguttara Nikaya) and thus included both early and late texts. Some of the other schools that had a Khuddaka Pitaka in their canons were the Mahisasaka, Dharmaguptaka, and Mahasanghika.

The Khuddaka Nikaya of the Theravada school is the only complete extant example of such a Khuddaka Pitaka. Some texts from the Dharmaguptaka Kṣudraka Āgama are preserved in Chinese and Tibetan translations, and fragments of Gandhari versions have also been discovered. The Khuddaka Nikaya is divided into two strata, one being early and the other late. The texts Sutta Nipata, Itivuttaka, Dhammapada, Therigatha, Udana, and Jataka belong to the early stratum. The texts Khuddakapatha, Vimanavatthu, Petavatthu, Niddesa, Patisambhida, Apadana, Buddhavamsa, and Cariyapitaka can be categorized in the later stratum. The Dhammapada (Pāli; Sanskrit: Dharmapada; Burmese: is a collection of sayings of the Buddha in verse form and one of the most read and widely followed Buddhist scriptures.

The Dhammapada, which is composed only of the teachings of the Buddha, is all in Gāthās. Gāthā means verse. As in the Myanmar form of poetry, there are restrictions on rhymes and the number of words in individual lines to admit no verbosity. The Dhammapada contains (423) Gāthās, each roughly comprising lines or three at the most. So there is a total of about nine hundred lines. All the Gāthās are divided into Vaggas, numbering 26. The grammatical explanation is based on 'Kaccāyanabyākaraṇa' also known as Kacci Grammar. * Stars are shown before every Kacci Sutta to distinguish it from any other. Kacci Grammar is not adequate 'Padarūpasiddhi' by Ashin Buddhappiymathe, The foot-note throws light on those words and phrases that are difficult to understand. In order to enable students of Pāli language grammar to understand, quotations from original Dhammapada Attakathā and Pāli Grammar as regards particular definitions were provided.

This paper had been written to the maximum dimensions of the applicant below the title "A Grammatical study of Pāpavagga, Dhammavagga, Rajavagga, Attavagga, and lokavagga Pāli-Dhammapada: with special reference to Kaccāyanabyakarana" had made the

best possible Study of the Verses from Verse No.116 of Pāpavagga to Verse No.178 of lokavagga.

Objectives of the Study

1. To study the Pāli grammar of the Pāpavagga, Dhammavagga, Rajavagga, Attavagga and lokavagga in Pāli Dhammapada based on Kaccāyanabyakarana.
2. To analyze the Pāli grammar of the Pāpavagga, Dhammavagga, Rājavagga, Attavagga and lokavagga in Pāli Dhammapada based on Kaccāyanabyakarana.
3. To do a critical study of the Pāpavagga, Dhammavagga, Rajavagga, Attavagga and lokavagga in Pāli Dhammapada based on Kccayanabyakarana.

Research Methodology

The research methodology described in detail how the researcher collected the data and the research method of the Study in exploring a grammatical study of pāpavagga to Lokavagga in the pāli dhammapada: With particular references to kaccāyanabyakarana, the pāli Grammar of Pāpavagga, Dhammavagga, Rājavagga, Attavagga, and Lokavagga in Dhammapada based on Kaccāyanabyakarana was studied and analyzed Dhammapada based on kaccāyanabyakarana.

Results

This result contains five vaggas starting with Pāpavagga and ends with lokavagga. These vaggas and a total of 80 verses, from verse No. 166 to No. 178 were treated as thoroughly as possible.

In Pāpavagga treated in this chapter are five vaggas and 12 stories relevant to the verses. Most of the poems are Vutta Gāthās, but some verses in Pāpavagga such as verses, 125,127 and 128 are Ariya Gāthās.

Some verses are similar in composition, with only a few slight differences. Poems No. 119 and No. 120 in Pāpavagga, for instance, are all identical except in the first stanza. They differ only in mentioning the opposite such as good deed and evil deed.

The verses 121 and 122 are similar, with only a slight difference in saying 'foolish' and 'wise' respectively in the first Pāda. The verses No. 127 and 120 have a little difference in this respective fourth Pāda, one saying 'bad deed' and the other saying 'death'.

The Dhammapada Verses have Pali words that are used in order to conform to prosody. For instance, in Verses 116 of Papavagga' Ramati' with a long vaucel sound is used instead of Ramatī in conformity with the rules of versification. This practice is versification known in Pali as Chandānurakkhaṇa (following the Pali meter).

For the purpose of better understanding, some combined words are shown as they break up into separate individual words as follows:

e. g. Verse No (121)

Udabindunipātena = udabindu + nipāta (Ta. S)

udabindu = udaka + bindu (Ta. S)

udaka > uda = √unda + ka, bindu = √vida + ku

nipātena = nipata + na, nipāta = ni √pata + ṇa

The unique formation Pāli words was explained in terms of morpheme as follows.

e. g. Verse No (117)

kayirā < kayleryya = √kara + yira + eyya > ā

In 'Kalirā' in the above example, the last vowel 'ra' celled out, and 'eyya' is changed into a. Similarly, the unique formation of 'anveti' and 'ass' is explained.

Daṇḍavagga has 17 verses from No. 124 to 145 and 11 stories. The verses

141, 142, 144, and 145 are Ariya Gāthās, the rest being Vutta Gāthās

The Verses 129 and 130 have similar Pādas except for the second Pasa; the difference is only between gaining well-being and not gaining will-being.

Daṇḍavagga has some words that are changed to conform to prosody. For instance, it has 'Paṭṭivadeyyu' for 'paṭṭivadeyyum,' which is the right word.

It has long combined words. Like the one in Verse No. 141, which is explained

thaṇḍilasāyikā = thaṇḍila + sāyikā (Ta. S)

thaṇḍila = thaṇḍa + ila (As. Td)

thaṇḍa = √thaḍi + ka, sāyikā = √sī + nvu + ā

There are also unique and formations like this one:

Pabhaṇḡuraṁ = pa √bhañja + ghura

Jarāvagga has (11) Gāthās from (146) to (156), with (9) stories. Only verse No. 151 is Ariya Gāthā, and the rest are Vatta Gāthās.

The Verses 155 and 156 are similar in the first and second Pada with the rest's difference. They, however, have the same meaning.

Jarāvagga has long combined words. One of them in Verse 153 is explained morphologically as follows:

anekajāṭisāsaraṁ = anekajāṭi + saṁsāra (Km. S)

anekajāṭi = aneka + jāṭi (Km. S). aneka = na + eka

jāṭi = √jana + ti. Samsāra = saṁ sara + ṇa

There are unique formations. One of them in Verse No. 148 is explained as follows:

(A) pūṭisandeho = pūṭi + saṁ + deho

(Na) (Adv) (Na)

(B) pūṭisandeho = pūṭi (kri) saṁdeho (Nā)

Attavagga has 10 Gathas from Verse 157 to 166 and a total of 10 stories.

Verses 162 and 164 are Ariya Gāthās, and the rest are Vatta Gāthās.

'icchatī' in Verse 162 is used instead of 'icchatī' to conform to prosody.

A long combined word like the one in Gāthā No. 162 is explained as follows:

accantadussilyaṁ = accanta + dussilyaṁ (Ta. S)

accent = ati + anta, dussilya = dussila + ṇa

A unique formation like the one in the Verse 165 is explained as follows:

Visodhaye = vi + √sudha + ṇaya + cyya > e

In this formation 'eyya' is made 'e'. 'ṇaya' is not Karitapaccaya. It is only an curādi.

Lokavagga has a total of 12 Gāthās from 167 to 178 with 11 stories. Most of the Verses are Vatta Gāthās except the Verse No. 177, which is an Ariya Gāthā.

Lokavagga contains no similar Verses and no word that is used to conform to prosody. But it contains long combined words such as the one explained below:

e. g. Verse No. 171

rājarathūpamaṁ = rājaratha + upamani (Km. S)

rājaratha = rāja + ratha (Ta. S)

upamaṁ = upa √mā + a + ā

There unique formations like the one explained below:

e. g Verse No.172

candimā = canda + imantu, cand = √cadi + ka

'Kadariyā' in No. 177 and Pathabyā in No. 178 are unique formations, and they are explained as in the above instance.

This research was conducted on all of the Pāli grammarians, which related to Pāli Dhammapada based on Kaccāyanabyākaraṇa. The scope of content covered all of the Pāli Grammar; Kaccāyana, Saddaniti, and Mogglana schools. The Scope of this Study was the Pali grammar from Pāpavagga, Dhammavagga, Rājavagga, Attavagga, and lokavagga in the Pāli Dhammapada based on the Kaccāyanabhyākaraṇa in the Khudakanikaya of the Buddhist Scriptures. In this research, the data mentioned about Buddhist Scriptures of the Buddha. Especially, they consisted of kuddakapatha, Dhammapa, Udana, Itivuttaka, Suttanipata and Kuddahkanikaya. Kuddha kanipatha Dhammapada is made the core element concerning: DhammapadaAtthakathā, DhammapadaNissaya, Dhammpada verses and stories, and Dhammapada Pangon. It focuses on the Pāli Dhammapada based on Kaccāyanabyākaraṇa.

Conclusion

The purpose of this study was to study the Pāli Grammar of the Pāpavagga, Dhammavagga, Rajavagga, Attavagga, and lokavagga in Pāli Dhammapada based on Kaccāyanabyakarana and to analyze the Pāli Grammar of the Pāpavagga, Dhammavagga, Rājavagga, Attavagga, and lokavagga in Pāli Dhammapada based on Kaccāyanabyakarana. For qualitative research, the researcher had applied pali grammar mainly, consisted of kuddakapatha, Dhammapada, Udana, Itivuttaka, Suttanipata, and Kuddahkanikaya. Kuddhakanipatha Dhammapada was made the core element concerning DhammapadaAtthakatha, DhammapadaNissaya, Dhammapada verses and stories, and Dhammapada Pangon.

Discussion

The Dhammapada Verses have Pali words that are used to conform to prosody. For instance, in Verses 116 of Papavagga' Ramati' with a long parcel sound is used instead of Ramatī in conformity with the rules of versification. This practice is versification known in Pali as Chandānurakkhaṇa (following the Pali meter). The Verses 155 and 156 are similar in the first and second Pada with the rest's difference. They, however, have the same meaning. The original version of the Dhammapada is in the Khuddaka Nikaya, a division of the Pali Canon of Theravada Buddhism.

Suggestion

Studying a Pāli grammar is very important for a learner of Kaccāyanabyākaraṇa. Pāli language is the primary language of Theravāda. Therefore, one, who wishes to know Buddha's teaching with the original language, would not be perfect or could not understand without knowing the Pāli language and Grammar.

Therefore, the researcher would like to give studies on the Pāli language and literature such as "A grammatical Study of Buddhavagga and Sukhavagga in the pāli dhammapada furthermore: with special references to Kaccāyanabyākaraṇa" or "The grammatical Analyzing of Sukhavagga and Piyavvagga in the pāli dhammapada: with special references to Kaccāyanabyākaraṇa" etc.

References

- Andrew Skilton. (2004). A Concise History of Buddhism. Windhorse Publications.
- Bhikkhu, Bodhi. (1996). The Middle Length Discourses of the Buddha: A Translation of the Majjhima Nikāya. Boston: Wisdom Publications.
- Buddhappiya. (1992). Ven. Padarūpasiddhi, Khin Cho Htun Puty, Yangon.
- Hirakawa. Akira. (1993). A History of Indian Buddhism. Tr. by Paul Groner Motilal. Banarsidass Publishers, Delhi.
- James, Gray. (1887). The Dhammapada, or Scriptural Text: A Book of Buddhist of Burmese Manuscripts. Calcutta.
- Oliver Abeynayake. (1984). A Textual and Historical Analysis of the Khuddaka Nikaya. Colombo: Cultural Publ.
- Thera, Narada. (2000). The Dhammapada Pali Text & Translation with Stories in Brief & Notes. Dehiwala, Sri Lanka.

The Origin of Sexism in Ancient Greek Philosophy*

Soeurng Seam¹

Jaras leeka

Doctor of Philosophy in Buddhism, Faculty of Buddhism
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khon Kaen Campus

Corresponding Author, E-mail: jerrynewlife2022@gmail.com¹

Abstract

This academic article aims to study “the origin of sexism in ancient Greek philosophy”. It found that there are three aspects: (1) The Greek ancient myth about a dream of womanless world influent what they appear in the past and now. This ancient belief plays significant role in trampling women. (2) The doctrine of Judaism and Christianity place woman in the unfair position since the beginning. (3) Men philosophers see the same truth about woman. Plato betrayed what his teacher, Socrates believes about the woman. He intends to interpret to support his own ideas about man is the perfect human and woman is imperfect.

Keywords: Woman; Sexism; ancient Greek philosophy

Introduction

Greece dreamed of womanless world. This idea become the origin of western thought. Since Greece was considered as the source of all knowledge that shape western thought and western culture. In this article, it will trace back to how ancient Greece thought about the concepts of woman, sexuality, and woman in religion as well as in philosophy.

Woman is always a controversial subject in the world. Even though, woman nowadays have the same right as man, the half of the world is still fighting for their right. More importantly, in the deep thought of man remains the ideas of woman as low citizen or not equal physically and mentally. So, the author will make it clear the definitions of woman in mental and physical concepts. This will help to understand the basic of woman by her nature

* Received January 20, 2022; Revised February 23, 2022; Accepted February 24, 2022

and the definitions. However, it has to be tracing back to the original and influent thought about woman in ancient western world in both religion and philosophy. Both fields are the main source of western ideas about woman.

Greece was considered as the central of the knowledge of the world. It is impossible to accept that Greek philosophy had shape the western thought. It means that what Greece thought about woman will shape the whole culture of the west. So that it is crucial to look back to the notion about woman from ancient Greek myths and so called wiseman, the ancient Greek philosophers.

The author will try best to raise up the original thought that place woman in very less and low status in almost every field. This is not a phenomenon or the nature of woman that live their life in very low social status and less opportunity. In order to understand the problem of woman sexuality in the present day, it need to detect back to what they define woman in the ancient Greece, the source of western world.

The concepts of woman in western religion

It is very important to look back to what religion think about woman since religion is much older than philosophy. Religion influenced the thought of philosopher much or less. Woman was framed since the beginning of the human history by those western religions as sinner. All woman is born a long with sin and disobeying.

I will start with what Christianity and Judaism treated woman since the beginning of its religion. Christianity and Judaism was unpopular with what they think about woman because what the Bible written about woman is unacceptable for woman now, especially for so called existentialist feminism. In the Jews' heavenly book, the Torah, woman has always been looked down on and humiliated. For example, we read there that a father has the right to sell his daughter like a slave and she does not have the right to disobey his decision. According to this rule, the daughter or a female is an object or property and has no human value and grace (S. M. Khamenei, 2007: 7). By this idea, woman was treated badly. Woman was just an object that belong to the family. She can be sold as a slave without any wright to protect herself.

In another place in the Torah, "Eve was born from Adam's rib, and thus woman must always obey man. Men's ownership of women originates in this very self-made claim concerning creation. This very distorted claim, whose original form is unknown to us, has been interpreted in different ways by Christian and Jewish scholars, including Paul, the founder of Christianity. In his letter to Corinthians, he writes, "For the man is not of the woman; but the

woman of the man: for neither was the man created for the woman; but the woman for the man.” (S. M. Khamenei, 2007: 7). Woman was created to obey man only and man own woman. It was wrong since the beginning. How come those saints, so called the wisemen, had the ideas of putting woman in the very low position. There must be a hidden purpose beyond this.

The reason beyond this is surly the power of ruling ideas in the past. Man do not want woman to have those power and do not want them to realize those power as well. Half of the world is man and the other is woman. It might be very difficult if woman have the power. Man has the ideas of controlling woman not by physical power only but also the belief. The comparison of man is the servant of God and woman is the servant of man is a rational idea for man to keep the woman in low position in ruling.

From the past up to now, woman has been considered as a tool to comfort man even though, behind the success of man is always a woman. She provides man love, pleasure, ideas, and children to continue man’s ambition. So how can not realize this. Probably he is not wise enough. How about male philosopher who is considered as wiseman, who seeks for the truth of everything. They must have the truth of the woman. In contrast, they are not different. Here are some ideas from Christian philosophers about woman: Augustine says that woman is not a human being; rather, she is a receptacle for the reproduction of men’s species. Some of the other early leaders of Christianity, such as Tertullian, Clement of Alexandria, John Chrysostom, and even Thomas Aquinas, had a very low opinion of woman. They considered her responsible for all the pains and hardships from which human beings suffer due to the Fall of Man. Thomas Aquinas also said, “Woman shoulders the load of the sin of humanity.” (S. M. Khamenei, 2007: 9).

It is true that those philosophers were influent by Greek philosophy since Greek philosophy was the father of all western philosophy. However, it is also true that Greek philosophers were influent by Greek mythology that believe that man can continue their line by their own. This idea has put woman in the unnecessary position. The myth about all Athenians was born from earth not woman is clear that influencing Greek philosophers to believe in order to support their hidden benefit.

The woman in ancient Greece

In a serious study of Vigdis Songe-Møller about the birth of sexism in the western world can explain clearly how ancient Greek think about woman. The Athenians believed they could

trace their descent back to Erichthonius, who was also called the 'earth-born', and they were proud to call themselves 'the earth-born race'. This autochthonic myth relates the circumstances of Erichthonius' birth. Athena once asked Hephaestus, the Olympian blacksmith, to make her a set of weapons. Hephaestus gladly accepted the commission, but declined any payment for his labors. He said he would do it for love. Without considering what this might entail, Athena visited Hephaestus in his smithy to watch him at work on her weapons. Hephaestus availed himself of the opportunity by attempting to ravish the goddess, but Athena proved an unconquerable virgin. As she tore herself from Hephaestus' embrace, his seed fell on the earth, the soil of Athens, and inseminated that instead of her. And in due course the earth gave birth to a boy, Erichthonius (Vigdis Songe-Møller, 2002: 4).

Evidently, they dream of a world where the female sex is no longer needed, a world where men get along fine on their own. There are few places in Greek literature where the dream of women's superfluity is expressed so bluntly, yet there are good reasons to suppose that many aspects of ancient Greek culture were nourished by some such ideal of male self-sufficiency (Vigdis Songe-Møller, 2002: 3). This idea of self-sufficiency more or less was influential Greek philosophers in that time. To be truly free is to be independent, to be depend on woman in what so ever necessary is not self-sufficiency including reproduction. However, Socrates may define self-sufficiency. He is so thoroughly ruled by reason that he seems liberated even from his own body; neither cold nor alcohol nor naked flesh seem to have the slightest effect on him. Socrates is the most self-sufficient person one can imagine. He needs neither food nor clothes nor the love and care of others. All he needs is the satisfaction afforded by reason. And reason approves only of what is clear in sense and free of conflict. The Good cannot be partially good and partially bad, but has to be good in its entirety. The Good and the Just are self-identical, and therefore harmonious entities. But for Plato the body is something very different; it is the locus of arbitrariness, plurality, conflict and change (Vigdis Songe-Møller, 2002: 86).

Socrates' notions about the difference in sexuality is simple- the one who give birth and the one who begets, the short hair and the long hair. He seems to regard sex as equal. In ruling state, he suggests that the best of all women should participate in governing the state. However, Plato seems to betray his ideas by defining the male guardians as the best citizens and female guardians as the best women. Plato speaks of the most masculine of women and Plato's aim of his inclusion women among rulers is not to place woman on an equal footing with man, but rather to negate sexual difference and to cultivate a single sex. For Plato this

means that, in its ideal state, the human would be one-sexed and not dependent on anything other than the form of which it is itself a copy. If we were then to ask what that form of the human is, the answer would have to be the soul, for the soul is essentially sexless, although on closer analysis it will turn out to be characterized by masculine ideals (Vigdis Songe-Møller, 2002: 87).

Plato described the differences between man and woman very clearly. His ideas was always that man was higher than woman almost in every section. He explained that “Male Forms is active like a father, but female Forms is receptacle passive like a mother. Souls fall first into male bodies, but Souls of cowardly or immoral men fall into female bodies (Prudence Allen, RSM, 1987: 91).

This is very uncomfortable reading. It does not suggest, of course, that Plato’s views on women are worse than those of any other Greek of the day; but it does not suggest that they are any better either. And to be sure we fully understand them, we need to spend a moment looking at the precise import for him of the word ‘inferior’. A hint of it comes in the Republic, when he talks of the ‘womanish, petty minds’ of those who wait till the battle is over and then rush onto the battle field to rob the dead of their armor and accoutrements. The clear suggestion is that women have a tendency towards cowardice and this is reinforced by a strong passage in the Timaeus, where he talks about how reincarnation in a woman’s body is the punishment for a man who in a previous life was characterized by ‘cowardice and injustice’ (T.Robinson, R. Svetlov, 2017: 71).

Aristotle is described as the founder of sex polarity because he was the first philosopher to argue consistently that there are philosophically significant differences between men and women and that man is by nature superior to woman. A summary of Aristotle’s theory follows: Man is superior contrary, hot like form, and active but woman is inferior contrary cold, like matter, passive, and privation. Man is fertile seed and provides soul but woman no seed and provides body. Man is rational soul capable of ruling irrational soul, wisdom, and public speech but woman is rational soul without authority over irrational soul, opinion, and silence (Prudence Allen, RSM, 1987: 92).

Rome took her learning, her culture, and her assumptions about the world from Greece. Greek was the everyday language of the eastern half of the empire, but it was also the language of learning throughout. Roman scholars wrote their learned treatises in Greek, just as, centuries later, Renaissance scholars would write theirs in Latin. All the popular schools of philosophy had been founded by Greek thinkers, and Greek learning shaped the attitude

of every thinking Roman on just about every subject. In general, those Greek philosophers had little use for women as people: But Hermippus, in his *Lives*, tells about Thales, the story that some tell of Socrates. He used to say that he thanked Fortune for three things. “First, that I was born a human and not a beast. Second, that I was born a man and not a woman. Third, that I was born a Greek and not a barbarian.” (Mike Aquilina and Christopher Bailey, 2012: 12)

In all these historical cultures, whether Greek, Roman, Jewish, or Christian, woman is nothing but a tool for the man’s enjoyment and for serving him. She lacks the right to independent ownership even if she inherits the property or earns it through hard work. Even nowadays, in spite of the apparent changes and given titles, women are still wanted for the satisfaction of men’s desires and whims or for working in offices and factories. Even, a woman’s family name, which is an important part of her identity, still depends on her husband’s, and if she marries for a second time, she has to change her family name. This is because her identity depends on his and, of course, on his enjoyment and sexual satisfaction (S. M. Khamenei, 2007: 18).

What happen in that time, if a woman is wise enough to be self-sufficiency. A woman who have chance to be educated equally as man and wise enough to lead her life without man was considered as a witch or a pagan. Even though, it was not quite equal among male and female philosophers, but female philosophers were not treated as a risky thing. In religion, it was totally different. The best example is about what Christianity did to a famous female philosopher in Alexandria. It is a martyr in the history of philosophy.

Hypatia was a woman who has great opportunity to have education as man do in that time due to her father was the head of the academy in Alexandria. Therefore, she was qualified to teach in the academy. Alexandria was the center of knowledge which attract all people to seek for knowledge and most of them were rich and aristocratic. Her teaching was purely about Neo-Platonic philosophy. All her students respected and worship her as a noble one. By her wisdom, most of the time she was asked for advice from the head of the city who was also her student. Her advice made Christian mob not happy because they were trying to have only faith, the faith in God. She was considered as threat to them and this led to her unfair and terrible death. Tragically it was this civic-mindedness and her influence amongst the powerful that eventually led to her brutal death, which is not a tale for the faint-hearted. From around 382–412 CE the Pope of Alexandria was a man named Theophilus, who maintained a good relationship with Hypatia, despite their different beliefs. However, after Theophilus died, his nephew Cyril fought to take power of the city. One of Cyril’s critics was

Hypatia's friend Orestes, who asked for her advice in dealing with the conflict. Rumors sprang up amongst Cyril's supporters that Hypatia was at fault for Orestes and Cyril's inability to reconcile their differences, which was leading to greater violence in the city. Shortly after these rumors began, a group of monks called the Parabalani raided Hypatia's carriage while she was travelling. The mob stripped her naked and tore her body to pieces using what is translated from Greek as either oyster shells or roof tiles, before dragging her limbs through town. They then set her remains on fire (Rebecca Buxton, Lisa Whiting, 2020: 29).

It is very unfair what they did to a wise woman as Hypatia. It cannot deny that those ideas of misogyny are from the influential notion of ancient Greek myth, religion, and male philosophers. It is clearly not a phenomenon. There is a purposely intention of them to put woman in that situation. The history of philosophy has not done women justice. To see this, you only have to look at some of the recent books published on the topic. In *Philosophy: 100 Essential Thinkers* only two women feature, with Mary Wollstonecraft and Simone de Beauvoir taking the seats of honor. In *The Great Philosophers: From Socrates to Turing*, no women made the cut. Each chapter in that particular book was written by a contemporary philosopher, all of whom are also men. At the time of writing, a newly published book by A. C. Grayling, boldly titled *The History of Philosophy*, includes no sections on women philosophers. The book does include a three-and-a-half-page review of 'Feminist Philosophy' in which only one woman philosopher – Martha Nussbaum – is mentioned by name. You're beginning to sense a theme (Rebecca Buxton, Lisa Whiting, 2020: 8).

Mary Ellen Waithe in her great wondering how women philosophers disappeared from the history. Then she took a deep study in it. She found that there are hundreds of them did exist in the world. There must be somethings wrong about it. If we trace the history of philosophy to Hesiod, we know that philosophy, at least in its written form, was engaging men since at least the 8th century, B.C. Verbal philosophizing no doubt predates Hesiod, but without a record of that oral history, we do now know by how much. There is a record that Pythagoras received his aesthetic principles from a woman priestess-philosopher, Themistoclea, but there are no further details to be found about her. Theano of Crotona, wife of Pythagoras of Samos, was from an aristocratic, Orphic family. There is a document attributed to her, in which she discusses Pythagorean metaphysics, and there are records of her apothegms from which we can sketch her views on marriage, sex, women, and ethics. Little more is known about Theano, except that her daughters Damo, Myia and Arignote were also reputed to be among the original Pythagorean philosophers. Other women, including Phintys

of Sparta, Aesara of Lucania, Perictione, Perictione II and Theano II were Pythagoreans, but they lived several centuries after the members of the original Pythagorean community (Mary Ellen Waithe, 1987: 5).

It is certain that all those men involving in making wise women disappear from history so that women are always less important and obey to what men need. Plato and Aristotle involved with making woman less important in Greek philosophy. There is no logically necessary reason why misogyny should be any less acute in this universe than it is in the Platonic-Aristotelian tradition, yet in many cases it is. I consider it important to bear in mind that in antiquity there was in fact an intellectual perspective capable of accommodating sexual difference. This, however, was not destined to become the dominant current in European philosophy, which has largely preferred to regard - and has remained faithful to - Plato and Aristotle as its origins (Vigdis Songe-Møller, 2002: 88).

The origin of sexism in ancient Greek philosophy

By the information above, there is no reason to deny that man has nothing to do with it. It is clearly not a phenomenon. It is only an academic bias but also it is the involving of the belief that tend to support man's benefit and power. In the two most influent societies, religion and philosophy plays significant role to keep woman under their control. It is common for the leaders of religion who treat woman as what appear in the doctrine. It is possible that they are blind by faith and they keep practicing this idea according to the doctrine.

For instance, there is no excuse for men philosophers who their purpose is the seek for the truth and they never find the truth about woman. They love and live with them, they eat with them, they associate with them, they have sexual pleasure with them, and they raise their children together but they never see the truth in them. How can this strange thing happen to the one who is called the noble one, the wise one, the rational one, deity one. They can answer the metaphysical question about the universe, the soul, and all the questions related to mysterious things. All the answer might not always correct but it develops the answer closer to the truth. However, they seem to intend to avoid answering to the question about what is the reality of woman.

Instead of finding the true answer of the woman, they tend to trample woman in every way. Both religion and philosophy shape the world thought so what they think about woman shout loudly to the world. This is not only these both sections, but historian also play a very

important role in this action. They supposed to write about what really happen in the world, for instance, they choose to write only about man.

Conclusion

By the information above, it helps us to get a clear understanding about what happen to women in the past up to now, especially what happen to women philosophers. There are three aspects to analyze in this topic: The ancient myth of womanless world, religious doctrine about women, and men philosophers in their bias notions.

Greek civilization shape western culture and western thought. The Greek ancient myth about a dream of womanless world influent what they appear in the past and now. This ancient belief plays significant role in trampling women.

In major religion in the past, Judaism and Christianity start their doctrine by God created man and created woman from man's rib. Man is a servant of God and woman is a servant of man. The idea place woman in the unfair position since the beginning.

This religious unfair belief about woman also shapes what men philosophers think about woman, too. There are a lot of truth they had found goes against what religious doctrine about. None of those truth support women. They seem to see the same truth about woman. Moreover, Plato seems to betray what his teacher, Socrates believe about the woman. He intends to interpret to support his own ideas about man is the perfect human and woman is imperfect.

New knowledge

I am personally interested in women philosopher. By writing this article "The origin of sexism in ancient Greek philosophy", it help me to understand the why there are very less women philosophers. The knowledge that I get from this article is that it is a systematical thought to place woman in a very low and less necessity in society so that man can rule woman easily and to supply to their needs.

References

- KHAMENEI S. M. (2007). : The Philosophy of Being Woman Sadra Islamic Publications.
- Mary Ellen Waithe. (1987). A History of Women Philosophers, Boston: Martinus Nijhoff.
- Mike Aquilina and Christopher Bailey. (2012). Mothers of the Church, USA: Our Sunday Visitor Publishing.
- Prudence Allen, RSM. (1987). Plato, Aristotle, and the Concept of Woman in Early Jewish Philosophy, Florilegium 9.

Rebecca Buxton, Lisa Whiting. (2020). *The Philosopher Queens*, Unbound.

T.Robinson, R. Svetlov, *Woman, Education and Politics in Plato*, Bulletin of St. Petersburg State University, 2017. V. 33. No. 1

Vigdis Songe-Møller. (2002). *Philosophy Without Women*, Continuum.

การพัฒนาภาษาอังกฤษสำหรับการเรียนรู้ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*
English Language Development for Mahachulalongkornrajavidyalaya
University Graduate Students' Learning

พิพัฒน์ แก้วใส¹

Phipat Kaewsai¹

สถาบันภาษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Language Institute, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author, E-mail: phipat.kae@mcu.ac.th¹

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับการพัฒนาภาษาอังกฤษ ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหา ความสำคัญ ความหมาย รูปแบบ คุณลักษณะ และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาทักษะและการเรียนรู้สำหรับนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อเป็นการเสริมสร้างการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างมากในปัจจุบัน เนื่องจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ใช้กันทั่วโลก สำหรับการสื่อสารระหว่างประเทศ การท่องเที่ยว และการทำงานในองค์กรต่างๆ การเรียนรู้ภาษาอังกฤษช่วยให้นิสิตสามารถเข้าถึงข้อมูลและความรู้จากทั่วโลกได้อย่างง่ายดาย การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเองเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพ โดยสามารถใช้ตำราเรียน วิดีทัศน์การสอน หรือแอปพลิเคชันที่มีอยู่มากมาย การเรียนด้วยตนเองสามารถทำได้ตามความต้องการและระดับความเข้าใจของนิสิต นอกจากนี้ นิสิตยังสามารถเรียนรู้ในเวลาที่เหมาะสม และทำได้ตลอดเวลา

คำสำคัญ : การเรียนรู้; ภาษาอังกฤษ; นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา

Abstract

This article presents the details about English language development consisting of contents, importance, meaning, formats, characteristics and suggestions on the guidelines for developing skills and learning for Mahachulalongkornrajavidyalaya University graduate students to strengthen their English learning which is very important nowadays as English is a language used around the world for international communication, tourism, and working in

* Received March 15, 2022; Revised May 3, 2022; Accepted May 8, 2022

various organizations. Learning English enables students to easily access information and knowledge from around the world. Developing English self-learning skills is an effective method that can be achieved through the use of textbooks, teaching videos or several applications. Self-learning can be performed in accordance with students' needs and understanding level. In addition, students can study at their convenient time and do it all the time.

Keywords (18 pt.): Learning; English language; Graduate students

บทนำ

ในภาวะปัจจุบันที่อิทธิพลของโลกาภิวัตน์ยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง และยิ่งจะเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ นั้นการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาที่อาจคิดได้ว่าเป็นภาษาสากลหลายประเทศประกาศให้เป็นภาษาราชการอีกภาษาหนึ่ง นอกจากภาษาของตนเองแน่นอนว่าประเทศที่ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ภาษานั้นย่อมทราบดีว่า คนจะเรียนรู้ภาษาให้ซาบซึ้งสามารถใช้ภาษาเข้าสู่สังคมและวัฒนธรรม สามารถใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับสังคมวัฒนธรรมตามสถานการณ์ได้ในทุกทักษะของภาษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้ดีจะมีโอกาสในการจ้างงานและได้รับการสนับสนุนส่งเสริมในงานในหน้าที่ให้ยิ่งขึ้นไป มากกว่าผู้ที่ไม่มีทักษะทางภาษาเลย ดังตัวอย่างที่หน่วยงานห้างร้านบริษัท ที่ประกาศรับพนักงาน แต่แนบท้ายด้วยคำว่ามีความสามารถทางภาษาที่สามารถติดต่อสื่อสารได้ นั่นก็ก็ต้องมีทักษะการฟังและการพูดเป็นอย่างน้อยอันเนื่องจากภาษาอังกฤษมีการใช้กันทั่วโลกมากกว่าภาษาอื่น ๆ มีการเรียนการสอนกันทั่วโลกมากกว่าภาษาอื่นจึงคิดให้เป็นภาษาสากลที่ติดต่อสื่อสารได้ทั่วโลก การเรียนการสอนภาษาอังกฤษประการแรกน่าจะใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างกันอย่างเหมาะสมตามสถานการณ์

การเรียนการสอนในระดับเริ่มเรียนรู้ภาษานั้น คงต้องเน้นการมีส่วนร่วมทางภาษาให้มากที่สุด คือผู้เรียนต้องเรียนรู้จากการฟังและพูดอย่างเป็นธรรมชาติจนเกิดทักษะ เริ่มจากการพูดในชีวิตประจำวันในครอบครัว แล้วค่อยขยายออกไปสู่โลกภายนอกมากขึ้น เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ในการศึกษาขั้นสูงขึ้นการสอนทักษะการพูดและการฟังจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง และผู้สอนอันเป็นต้นแบบจะต้องพัฒนาความรู้ทางภาษาให้ใกล้เคียงกับเจ้าของภาษาให้มากที่สุด มิฉะนั้นแล้วจะเข้าลักษณะแม่ปูสอนลูกให้เดินให้ตรง ในเรื่องนี้ปัจจุบันแม้จะแก้ได้บ้างโดยอาศัยเทคโนโลยี ที่บันทึกเสียงการพูดคุย การออกเสียงที่ถูกต้องไว้ แล้วก็ตาม แต่การแสดงความรู้สึก แสดงอารมณ์ที่เกี่ยวข้องนั้นก็ยังต้องใช้เจ้าของภาษามาเป็นผู้สอนถึงจะทำให้เกิดการเรียนรู้ทางภาษาได้เร็วการสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ จะสื่อสารกันได้อย่างน้อยที่สุดก็ต้องฟังรู้เรื่องก่อนแล้วจึงจะทำให้สามารถพูดโต้ตอบได้ หรือพูดได้ พูดเป็น หรือใช้เป็น และเป็นประโยชน์ นอกจากการโต้ตอบแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศกันก็ควรรวมถึงการเล่าเรื่อง บรรยาย แสดงความคิด ความเห็น ความรู้สึก วิพากษ์วิจารณ์

ซึ่งก็ต้องมีการประเมินที่ได้ยินได้ฟังมา จากการวิเคราะห์สังเคราะห์อีกทีหนึ่ง จึงถือว่าสุดยอดในการเรียนรู้ทางภาษาและจากที่ประเทศเรากำลังประสบกับภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจ ตามเศรษฐกิจกระแสโลก และวิกฤติการเมือง การเรียนรู้ภาษาให้แตกฉานก็เป็นการช่วยบรรเทาภาวะทางเศรษฐกิจในขณะนี้ได้ อันเนื่องมาจากรัฐบาลประกาศให้การท่องเที่ยวเป็นวาระแห่งชาติ การเข้าใจเรียนรู้ภาษาต่างประเทศจะทำให้การติดต่อสื่อสารกับชาวต่างประเทศที่จะเข้ามาท่องเที่ยวประเทศไทยดีขึ้น เป็นส่วนหนึ่งในการตัดสินใจให้เข้ามาเที่ยวประเทศไทยมากขึ้น สถาบันการศึกษาที่มีศักยภาพเพื่อการพัฒนาทักษะทางด้านภาษาแก่นิสิต

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยสถาบันภาษาได้ตระหนักถึงความสำคัญและปัญหาการพัฒนาความสามารถทางภาษาอังกฤษของนิสิตและบุคลากรจึงจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสำหรับดุขภูมิติต โดยปฏิบัติตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัยว่าด้วยว่าด้วยการสอบวัดความรู้ภาษาอังกฤษสำหรับนิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุขภูมิติต พ.ศ. 2554 ซึ่งประกอบด้วย 1. วิชาภาษาอังกฤษ MCU 005 เป็นรายวิชาที่นิสิตทุกท่านจะต้องเรียนเป็นวิชาแรก ที่มุ่งเน้นถึงทักษะการพูดและการฟังภาษาอังกฤษให้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ทั้งเรื่องราวทางพุทธศาสนาและเรื่องทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน และ 2. วิชาภาษาอังกฤษ MCU 006 ซึ่งวิชานี้มุ่งเน้นทักษะในการอ่านและการเขียน นิสิตจะได้รับการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียน ตลอดทั้งนิสิตระดับมหาบัณฑิต ว่าด้วยการสอบวัดความรู้ภาษาอังกฤษสำหรับนิสิตหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต พ.ศ.2557” ซึ่งประกอบด้วย 1. วิชาภาษาอังกฤษ MCU 003 เป็นรายวิชาที่นิสิตทุกท่านจะต้องเรียนเป็นวิชาแรก ที่มุ่งเน้นในทักษะการพูดและการฟังภาษาอังกฤษให้ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ ทั้งเรื่องราวทางพุทธศาสนาและ เรื่องทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน และ 2. วิชาภาษาอังกฤษ MCU 004 มุ่งเน้นทักษะในการอ่านและการเขียน นิสิตจะได้รับการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียน

การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัยทั้ง 2 หลักสูตร สถาบันภาษาได้พยายามปรับปรุงอย่างต่อเนื่องไม่ว่าจะเป็นการฝึกอบรมครูอาจารย์ทั้งด้านการสอนและแนะนำให้มีความสามารถทำเอกสารประกอบการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษอย่างน้อยที่สุดเพื่อให้นิสิตสามารถสื่อสารได้แต่ถึงแม้จะมีการปรับปรุงหลักสูตรและวิธีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษก็ตามแต่ดูเหมือนว่าจะมีสาเหตุหลายประการที่ทำให้เกิดปัญหาในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

สถาบันภาษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยพระธรรมโกศาจารย์,ศ.ดร. (ปัจจุบันดำรงสมณศักดิ์เป็นพระราชอาคันธฆัณห์หรือที่ พระพรหมบัณฑิต) อธิการบดี มีนโยบายที่จะจัดตั้ง และพัฒนา "วิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติ" (IBSC) เพื่อให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของของพัฒนามหาวิทยาลัยให้ก้าวไปสู่การเป็น "ศูนย์กลางการศึกษาพระพุทธศาสนา บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ พัฒนาจิตใจและสังคม" โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเป็นศูนย์กลางการศึกษาพระพุทธศาสนาทั้งในระดับชาติ และนานาชาติ ดังจะเห็นได้จากการที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้จัดกิจกรรมระดับนานาชาติอย่างต่อเนื่อง และเป็นมหาวิทยาลัยสงฆ์มีนิสิตจากต่างประเทศมากที่สุดที่มาศึกษาด้านพระพุทธศาสนา

การที่จะบรรลุวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยทั้งในเชิงคุณภาพ และกายภาพในระดับชาตินานาชาติ นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่มหาวิทยาลัยจะต้องเตรียมบุคลากร ทั้งผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ นิสิต และบุคคลทั่วไปให้มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ ให้สามารถสนองตอบต่อความต้องการพุทธศาสนิกชน นักวิชาการ และกลุ่มคนต่างๆ ที่สนใจพระพุทธศาสนา

สถาบันภาษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้เริ่มเปิดการเรียนการสอนอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 24 มกราคม 2553 อีกทั้งวันดังกล่าว พระพรหมบัณฑิต,ศ.ดร. อธิการบดี ได้เป็นประธานเปิดสถาบันดังกล่าว โดยมีคุณหมอรศมี และคุณหญิงสมปอง วรณิศร และคณะกรรมการวิชาบูชาโลก คณะกรรมการสมาคมมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนานานาชาติ และผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ นิสิต และบุคคลทั่วไปได้เข้าร่วมพิธีเปิดสถาบันภาษา

โดยวัตถุประสงค์การจัดตั้งสถาบันภาษาเบื้องต้นนั้นประกอบไปด้วยวัตถุประสงค์หลักๆ ดังนี้คือ

1. เพื่อจัดการสอบวัดความรู้ด้านภาษา และให้บริการทดสอบเทียบความรู้ความสามารถและทักษะในการใช้ภาษา ตลอดจนการแปลเอกสาร และข้อมูลทางวิชาการอื่นๆ ที่เป็นภาษา ต่างประเทศ
2. เพื่อจัดการศึกษา พัฒนาและฝึกอบรมภาษาแก่บุคลากร นิสิตของมหาวิทยาลัย และประชาชนทั่วไป
3. เพื่อพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือด้านการจัดการศึกษา พัฒนาและฝึกอบรมภาษากับองค์กรการศึกษาเพื่อรองรับกิจกรรมระดับชาตินานาชาติทั้งในประเทศและต่างประเทศ
4. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยด้านภาษาแก่บุคลากร นิสิตของมหาวิทยาลัย และประชาชนทั่วไป
5. เป็นแหล่งรองรับการจัดตั้งวิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติ
6. เป็นศูนย์กลางในการพัฒนาภาษาของคณาจารย์ และนิสิตส่วนกลางและภูมิภาค
7. เพื่อสนับสนุนกิจกรรมอื่นๆ ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย

ปัจจุบันมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้รับการยอมรับว่าเป็นศูนย์กลางการศึกษาพระพุทธศาสนาของโลกที่สำคัญแห่งหนึ่ง ทั้งนี้โดยอ้างอิงจากจำนวนนิสิตชาวต่างประเทศที่ให้ความสนใจเข้าศึกษาต่อทั้งในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปี

ดังนั้น สถาบันภาษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จึงมีพันธกิจที่สำคัญในการพัฒนาด้านภาษาให้แก่นิสิตทั้งในระดับ และพัฒนาศักยภาพด้านภาษาให้แก่บุคลากรของมหาวิทยาลัย และบุคคลทั่วไปโดยใช้หลักสูตรทั้งระยะสั้นและระยะยาว ทั้งหลักสูตรระดับต้น ระดับกลาง และระดับสูง เหมาะกับพื้นฐานการศึกษาแต่ละคน ทั้งนี้ โดยมุ่งให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจในภาษาอังกฤษตั้งแต่ขั้นพื้นฐาน การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ไปจนถึงสามารถนำสิ่งที่เรียนมาไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันและการทำงาน

ตลอดจนสามารถสื่อสารกับชาวต่างประเทศได้ ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาบุคลากรของมหาวิทยาลัยเพื่อรองรับการเกิดขึ้นของประชาคมอาเซียนในปีพุทธศักราช 2558

การสอบวัดความรู้ภาษาอังกฤษของสถาบันภาษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

การสอบวัดความรู้ภาษาอังกฤษ หรือ MCU-GET หมายถึง การสอบวัดความรู้ภาษาอังกฤษที่ดำเนินการโดยสถาบันภาษา ตามข้อบังคับ และประกาศของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย การสอบวัดความรู้ภาษาอังกฤษ แบบการสอบ MCU-GET จะวัดความรู้ด้านภาษาอังกฤษทั้งหมด 4 ทักษะ ดังนี้

1. ทักษะการฟัง (Listening) เป็นการวัดความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษ ผู้สอบสามารถฟังได้ เข้าใจได้ ผู้เข้าสอบเรื่องราวเกี่ยวกับข่าวรอบโลก หรือเรื่องราวเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา โดยฟังจากระบบชาวด์ แล็บและให้ตอบคำถามในกระดาษคำตอบที่กำหนด

2. ทักษะการพูด (Speaking) เป็นการวัดความสามารถในทักษะการพูดภาษาอังกฤษ ผู้สอบสามารถพูดได้ สื่อสารได้อย่างเข้าใจ พูดตอบโต้ได้เป็นอย่างดี ออกเสียงได้ชัดเจน ผู้เข้าสอบ รูปแบบของการทดสอบทักษะการพูดโดยการสัมภาษณ์จากคณะกรรมการ โดยผู้สอบจะได้รับการประเมินในส่วนของการใช้ภาษาเพื่อตอบคำถามสั้นๆ เกี่ยวกับหัวข้อทั่วไป เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ผู้สอบสามารถตอบได้และอธิบายความเป็นภาษาอังกฤษได้

3. ทักษะการอ่าน (Reading) เป็นการวัดความสามารถในทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ผู้สอบสามารถอ่านได้ และเข้าใจจับประเด็นเรื่องราวที่อ่านได้ สามารถตอบคำถามได้ เล่าเรื่องที่อ่านได้ ผู้อ่านจะได้ อ่านเรื่องราวเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ข่าวสารที่เกิดขึ้นรอบโลกในปัจจุบัน หรือเรื่องที่กำหนดให้ ลักษณะข้อสอบเป็นแบบปรนัย ผู้สอบต้องใช้ความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์หาคำตอบ

4. ทักษะการเขียน (Writing) เป็นการวัดความสามารถในทักษะการเขียนภาษาอังกฤษ ผู้สอบสามารถเขียนภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี เข้าใจหลักไวยากรณ์ตามหลักการเขียนที่ถูกต้อง เขียนได้ตามที่กำหนด ซึ่งจะประกอบด้วยเรื่องราวเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา หรือเหตุการณ์ปัจจุบันที่เกิดขึ้นรอบโลกซึ่งผู้สอบมีสิทธิเลือกในหัวข้อที่กำหนดให้

หลักการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

การฟังจะมีประโยชน์อย่างยิ่งก็ต่อเมื่อผู้ฟังรู้จักฟัง สิ่งสำคัญที่สุด สำหรับการฟังคือ ผู้ฟังต้องมีความตั้งใจเพื่อจะฟังให้เข้าใจและ สามารถโต้ตอบกับสิ่งที่ฟังได้ผู้สอนควรสอนทักษะ การฟังให้แก่ผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอและเน้นการฟังอย่างหลากหลาย โดยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกฟังเสียงของเจ้าของ ภาษาและสอนเสียงที่เป็นปัญหา รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกการฟังทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ครูผู้สอนต้องอธิบายเหตุผลหรือวัตถุประสงค์ในการฟังให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีการฟังอย่างตั้งใจและประสบความสำเร็จในการฟัง สิ่งสำคัญเพื่อการฟังนั้นบรรล่วัตถุประสงค์การวัดและไม่เน้นการทดสอบ แต่ควรประเมิน ความสามารถในการฟังของผู้เรียนในแง่ของการประสบความสำเร็จในการสื่อสาร แครร์รอล (Carroll) ได้เสนอหลักการสำคัญจากงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่ประสบผลสำเร็จไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. ความถนัดของผู้เรียน (Learner's Aptitude) ผู้เรียนย่อมมีความแตกต่างกันในด้านความถนัดในการเรียนรู้การใช้เวลาของผู้เรียนแต่ละคนย่อมแตกต่างกันแต่ทุกคนสามารถประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ได้

2. ความสามารถทางสติปัญญาของผู้เรียน (Learner's Intelligence) ผู้เรียนย่อมมีความสามารถทางสติปัญญาที่แตกต่างกันเวลาที่ใช้ในการเรียนรู้ก็ย่อมแตกต่างกันด้วยในชั้นเรียนแต่ละชั้น

3. ความอุตสาหพยายามของผู้เรียน (Learner's Perseverance) ผู้เรียนแต่ละคนย่อมมีความสนใจและความต้องการในการเรียนรู้ที่แตกต่างกันและย่อมจะมีผลต่อแรงจูงใจพร้อมทั้งความใส่ใจสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้แตกต่างกันด้วย

4. คุณภาพในการสอน (Quality of Instruction) กลวิธีการสอนที่แตกต่างกันย่อมมีผลในการเรียนรู้ของผู้เรียนแตกต่างกันการสอนที่ดีย่อมทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี

5. โอกาสในการเรียนรู้ (Learning Opportunities) ผู้เรียนที่มีโอกาสในการเรียนรู้มากย่อมมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ได้ดีผู้สอนจะเป็นผู้ให้โอกาสในการเรียนรู้แก่ผู้เรียนได้โดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียนอย่างเหมาะสม

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ผู้สอนจะต้องปรับแนวทางการเรียนการสอน (pedagogy) เนื่องจากผู้เรียนในยุคปัจจุบันมีความคล่องตัวและความสนใจในเทคโนโลยีสูง การใช้เทคโนโลยีในการสร้างสรรค์ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษจึงช่วยให้ผู้เรียนมีความสนุกสนานและมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ อาจใช้วิธีการสร้างสรรค์เช่นการสร้างวีดีโอการเรียนการสอน การสร้างแบบทดสอบออนไลน์ หรือการใช้สื่อสารออนไลน์ในการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่น่าสนใจและมีคุณภาพ ในการพัฒนาทักษะภาษาของผู้เรียน การสร้างกิจกรรมช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษอย่างสนุกสนานและมีประสิทธิภาพมากขึ้น เน้นการสอนภาษาอังกฤษให้เป็นไปตามธรรมชาติของการเรียนรู้ โดยเน้นการสื่อสารเริ่มจากการสอนทักษะการฟัง ตามด้วยการพูด การอ่านและการเขียน ตามลำดับ ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแบ่งออกเป็น 4 ทักษะ ดังนี้

1. ทักษะการฟัง (Listening)

การสอนทักษะการฟังภาษาอังกฤษการออกแบบกิจกรรมเพื่อส่งเสริมทักษะการฟัง ผู้สอนควรคำนึงถึงสถานการณ์หรือบริบทโดยเลือกเนื้อหา และออกแบบกิจกรรมที่หลากหลายที่น่าสนใจ เพื่อให้ นักเรียนได้เกิดประโยชน์ในการเรียนภาษาอังกฤษมากที่สุด โดยมี ลำดับขั้นตอนจากง่ายไปหายากดังนี้

(1) เริ่มต้นด้วยการฟังคำเดี่ยว ฟังวลีและประโยค ซึ่งผู้สอนต้องสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนได้แสดงออกใน ลักษณะต่างๆ กันเช่น การปฏิบัติตามคำสั่ง วาดรูป เล่นเกม บอกทิศทางตามแผนที่ ทั้งนี้อาจให้สังเกตการเน้นหนัก เบาในคำ และระดับเสียงสูงต่ำในประโยค

(2) การฟังโดยพยายามเชื่อมโยงคำต่างๆ ที่ได้ยินเป็นกลุ่มที่มีความหมายเพื่อให้จำง่ายเช่น พยายามสร้าง จินตนาการจากคำเป็นภาพอาจจะเป็นภาพที่สวยงามหรือตลกเพื่อให้จำสิ่งที่ฟังได้นานขึ้นและเกิดความสนใจที่จะ ฟังต่อไป

(3) การฟังเรื่องสั้นๆ ซึ่งอาจมีคำศัพท์และโครงสร้างที่ผู้เรียนมีความรู้เดิม โดยที่ผู้สอนให้สรุปเหตุการณ์ว่า ใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร

(4) การฟังบทสนทนาหรือข้อความต่างๆ ควรเป็นบทสนทนาหรือข้อความที่ใช้ในชีวิตประจำวัน และเป็นธรรมชาติเพื่อให้ผู้เรียนคุ้นเคยกับภาษาที่ใช้อยู่จริง

2 ทักษะการพูด (Speaking)

ทักษะการพูดไม่ได้ยึดความถูกต้องตาม หลักไวยากรณ์เพียงอย่างเดียว การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทักษะการพูดเพื่อการสื่อสาร ผู้สอนต้องจัด บรรยากาศการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการเรียนรู้เน้น กระบวนการสอนมากกว่ารูปแบบของการสอน สอนจากสิ่งที่ ง่ายไปสู่สิ่งที่ยากเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการ ฝึกปฏิบัติจัดกิจกรรมและใช้สื่อการสอนที่หลากหลายดังนั้นการพูดจะประสบความสำเร็จย่อมต้องมียุทธวิธี ประกอบ ดังนี้

(1) ผู้พูด (Speaker) เป็นผู้สื่อสารไปยังผู้ฟัง จึงต้องแสดงความสามารถในการพูดถ่ายทอดความรู้สึก ขอบคิดเห็น ขอเท็จจริง ตลอดจนทัศนคติของตนไปสู่ผู้ฟังให้ดีที่สุดเท่าที่ทำได้ โดยการรู้จักใช้ภาษา เสียง อากัปกิริยา และรู้จักสะสมความคิดอันที่มีคุณค่า มีประโยชน์ และรวบรวมการเตรียมความคิดต่าง ๆ เหล่านั้นให้เป็นระเบียบเพื่อถ่ายทอดให้ผู้ฟังทราบ ผู้ฟังก็จะเข้าใจได้ง่าย แจ่มแจ้ง และรวดเร็ว

(2) สารหรือเนื้อเรื่องที่พูด (Speech) ผู้พูดควรพูดเรื่องที่ตนถนัดและมีความรู้ในดานนั้นมีการเตรียมลำดับและการดำเนินเรื่องที่ดี และถูกต้อง

(3) ผู้ฟัง (Audience) การสื่อความหมายเป็นกระบวนการติดต่อทางสังคมที่มีผู้พูดเป็นผู้ให้ ผู้ฟังเป็นผู้รับ ผู้พูดจะสื่อความหมายใดตรงไปมาหมายถึงขึ้นหากรู้จักวิเคราะห์ผู้ฟัง

(4) เครื่องมือในการสื่อความหมาย (Communication Channel) สิ่งที่จะช่วยถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของผู้พูดไปให้คนฟัง เช่น เสียง สีหน้า อากัปกิริยา ท่าทาง และอาจรวมไปถึงโสตทัศนูปกรณ์อื่น ๆ

(5) ความมุ่งหมายหรือผลที่เกิดจากการพูด การพูดทุกชนิดจะต้องมีจุดมุ่งหมายหรือผลที่เกิดขึ้น การสอนทักษะการพูดภาษาอังกฤษ

3. ทักษะการอ่าน (Reading)

กระบวนการอ่านเป็นกระบวนการที่มีความซับซ้อนที่เกี่ยวข้องกับหลายๆด้าน ครูผู้สอนต้องหา กลวิธี การเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนด้านการอ่าน โดยตระหนักถึงกลวิธีการเรียนรู้และจัด ประสบการณ์ด้าน การฝึกอย่างทักษะการอ่านอย่างเป็นระบบ การสร้างแรงจูงใจในการอ่านให้แก่ผู้เรียน ตลอดจนควบคุมและกำกับ ตนเองในด้านการใช้กลวิธีการเรียนให้แก่ผู้เรียนได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรม ในการ สอนอ่าน ดังนี้

(1) กิจกรรมก่อนการอ่าน (Pre-reading Activities) ผู้สอนต้องหาวิธีสร้างแรงจูงใจในการอ่าน ให้แก่ผู้เรียน ซึ่งจะมีกิจกรรม เช่น การคาดคะเนเรื่องที่อ่าน การเดาความหมายของคำศัพท์จากบริบท โดยดู จากประโยค ข้างเคียงหรือรูปภาพ เป็นต้น

(2) กิจกรรมระหว่างการอ่าน (While-reading Activities) ผู้เรียนต้องทำความเข้าใจโครงสร้างและเนื้อหา ในเรื่องที่อ่าน กิจกรรมในขั้นนี้เช่น การลำดับเรื่องจากการตัดเรื่องออกเป็นส่วนๆ (Strip Story) การเขียนแผนผัง ความสัมพันธ์ในเรื่อง (Semantic Mapping) การเติมข้อความลงในแผนผัง (Graphic Organizer) และการเล่า เรื่องโดยสรุป

(3) กิจกรรมหลังการอ่าน (Post-reading Activities) เป็นการตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียน กิจกรรม อาจโยงไปสู่ทักษะอื่น เช่น การแสดงบทบาทสมมติเขียนเรื่องหรือโต้ตอบจากจดหมายพูดแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

4. ทักษะการเขียน (Writing)

การเขียนเป็นกระบวนการของการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียนออกมา โดยใช้สัญลักษณ์ตัวอักษรซึ่งผู้เขียน จะต้องเรียบเรียงความคิดอย่างเป็นระบบและถูกต้องตามโครงสร้างและไวยากรณ์ของการเขียน เพื่อสื่อความหมาย ให้ผู้อ่านเข้าใจ ได้กล่าวถึงแนวการสอนเขียนไว้ 5 รูปแบบ คือ

(1) แนวการสอนเขียนแบบอิสระ (Free-Writing Approach) ในการสอนเขียนวิธีนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ฝึกให้ผู้เรียนเขียนเนื้อหาจนเกิดความคล่องแคล่ว มากกว่าการเน้นรูปแบบงานเขียนที่ถูกต้อง ของการใช้ภาษา กิจกรรมการสอนเขียนจึงอยู่ในรูปของการเขียนเช่น การเขียนบันทึกในชีวิตประจำวัน การเขียนวิธีนี้ ผู้เขียนต้องเขียนถ่ายทอดความคิดให้มากที่สุด โดยไม่ต้องคำนึงถึงความถูกต้องของหลักไวยากรณ์ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ มุ่งเน้นการพัฒนาความเชื่อมั่นในการเขียนให้เกิดขึ้นก่อน แล้วจึงค่อยให้ความสำคัญต่อหลักเกณฑ์การเขียนและการใช้ภาษา

(2) แนวการสอนเขียนแบบเน้นรูปแบบอนุเฉท (Paragraph-Pattern Approach) การสอนการเขียนวิธีนี้เป็นการสอนที่เน้นความถูกต้องของการใช้ภาษา ตลอดจนการเรียบเรียงเนื้อหา โดยการใช้ตัวอย่างงาน เขียนมาให้ผู้เรียนได้ศึกษาในระดับอนุเฉท แล้วให้ผู้เรียนเลียนแบบการเขียนอนุเฉทชนิดต่างๆ กิจกรรมของการฝึกจึงอยู่ในรูปของการเขียนประโยค เพื่อรวมเป็นอนุเฉท ตลอดจนการฝึกหาประโยคหลัก (Topic Sentence) และประโยคสนับสนุน (Supporting Sentence) ของเนื้อหา

(3) แนวการสอนเขียนแบบเน้นการเรียบเรียงไวยากรณ์และวากยสัมพันธ์ (Grammar Syntax Organization Approach) การสอนจะเริ่มต้นจากการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้องค์ประกอบที่สำคัญของประโยค รูปแบบ กริยาและการวางแผนการเขียน โดยเน้นลำดับเหตุการณ์ก่อนหลัง เป็นต้น โดยเชื่อว่าการเขียนที่ดีเกิดจาก ความสามารถในการนำองค์ประกอบที่สำคัญของภาษามารวมกัน แล้วสื่อความหมายได้

(4) แนวการสอนเขียนแบบเน้นการสื่อสาร (Communicative Approach) เป็นการสอนที่เน้นการคำนึงถึงการสร้างเนื้อหาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ดังนั้นจึงให้ความสำคัญต่อวัตถุประสงค์ในการเขียนและผู้อ่าน มาก กิจกรรมจึงอยู่ในรูปของการกำหนดบทบาทหรือคำถามที่ว่า ทำไมจึงต้องเขียนและใครเป็นผู้อ่าน โดยกิจกรรม จะมุ่งเน้นและฝึกให้นักเรียนได้เขียน หรือคำนึงถึงโลกทัศน์ของผู้อ่าน

(5) แนวการสอนเขียนแบบเน้นกระบวนการ (Process Approach) ครูจะสอนให้นักเรียนให้ความสำคัญ ต่อคำถามที่ว่า วัตถุประสงค์ในการเขียนคืออะไร ใครคือผู้อ่าน จะเขียนอย่างไร จะเริ่มต้นเขียนอย่างไร โดยใน การเขียนนักเรียนจะต้องได้รับข้อมูลย้อนกลับ จากเพื่อนและครูการสอนเขียนแนวนี้จะเปิด

โอกาสให้นักเรียนได้ แสดงออกซึ่งประสบการณ์ของตนตลอดจนการแลกเปลี่ยนและเรียนรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน โดยมีครูเป็น ผู้อำนวยการความสะดวกในการเรียนรู้

สรุป การสอนเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนไทย จุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนสามารถเขียนเลียนแบบเจ้าของภาษา มีใช้การสอนเขียนเพื่อสื่อสารเต็มรูปแบบ แต่จะเป็นการฝึกทักษะการเขียนอย่างเป็นระบบที่ถูกต้อง อันเป็นรากฐานสำคัญในการเขียนเพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพในระดับสูงได้ต่อไป ดังนั้นสิ่งที่ผู้สอน ต้องคำนึงถึงให้มากที่สุด คือ ต้องให้นักเรียนมีข้อมูลเกี่ยวกับ คำศัพท์ (Vocabulary) ไวยากรณ์ (Grammar) และเนื้อหา (Content) อย่างเพียงพอที่จะเป็นแนวทางให้นักเรียนสามารถคิดและเขียนได้

เทคนิคการสอน

การสอนเป็นการบอกกล่าว สั่ง อธิบาย ชี้แจง หรือแสดงให้ดู การสอนเป็นการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และเจตคติต่างๆโดยผู้สอนและผู้รับหรือครูและศิษย์ มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกันในกระบวนการเรียนรู้ โดยครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ เป็นผู้จัดการเรียนรู้ให้เกิดตามความคิดเห็นและความสามารถของตน ผู้เรียนหรือศิษย์เป็นผู้รับการถ่ายทอดตามแต่ครูจะให้ การสอนโดยครูนี้จะเกิดขึ้นได้ทุกแห่ง ไม่จำกัดเวลาและสถานที่แล้วแต่สถานการณ์และความพอใจของครู

เทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอน เป็นปัจจัยสำคัญที่ครูทุกคนต้องค้นคว้าฝึกฝน ทดลองใช้จนชำนาญเพื่อเป็นทางเลือกที่หลากหลาย สอดคล้องและเหมาะสมในแต่ละสถานการณ์การสอนให้การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนให้บังเกิดประสิทธิผล สามารถนำพาผู้เรียนไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด มีเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนมากมายที่ส่งเสริมและให้ความสำคัญกับผู้เรียนในฐานะศูนย์กลางการเรียนการสอน ซึ่งครูสามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะผู้เรียน จุดประสงค์การเรียนรู้ และเนื้อหาความรู้ต่างๆ เทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เมื่อพิจารณาจากลักษณะของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียนแล้วสามารถจำแนกได้ 6 วิธีคือ

1. การจัดการเรียนการสอนทางอ้อม
2. การศึกษารายบุคคล
3. การจัดการเรียนการสอนที่สัมพันธ์กับเทคโนโลยี
4. การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นการปฏิสัมพันธ์
5. การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นประสบการณ์
6. การเรียนแบบร่วมมือ

ดังนั้น การสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยนั้นมีแนวทางการสอนสวนทางกับกระบวนการเรียนรู้ทางธรรมชาติ ซึ่งการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง และปฏิรูปหลักสูตรการเรียนการสอนหลายต่อหลายครั้ง กลับสร้างความสับสนให้กับผู้เรียนผู้สอนเสมอมา ซึ่งสาเหตุมาจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง คือ ปัญหาจากตัวผู้เรียน ปัญหาจากตัวผู้สอน ปัญหาจากหลักสูตร ตำรา และปัญหาจากสิ่งแวดล้อมโดยที่แต่ละฝ่ายก็มีส่วนเสริมให้ปัญหาในส่วนอื่นๆทวีความรุนแรงขึ้น ในระดับมหาวิทยาลัยผู้เรียนภาษาอังกฤษจำเป็นที่จะต้องใช้ภาษาอังกฤษ

มากขึ้นเพราะหนังสือเรียนบางวิชาเป็นหนังสือภาษาอังกฤษแต่อาจารย์มักจะไม้อธิบายและสอนมากนัก แต่จะสั่งให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าเอง การอ่านหนังสือแปลจึงง่ายกว่าและเป็นทางเลือกที่ยังคงใช้ภาษาไทยอยู่เช่นเดิม เมื่อผู้เรียนภาษาอังกฤษยังไม่เห็นว่าการเรียนรู้ภาษามีประโยชน์ที่จะทำให้เขาสามารถสื่อสารกับคนอื่นได้แล้วนั้น การเรียนภาษาโดยการถูกบังคับ ผินใจให้ท่องจำ จะไม่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ระยะยาวเลย ผู้เรียนขาดความกระตือรือร้นส่งผลให้ผู้สอนหมดกำลังใจที่จะสอนตามไปด้วย

เทคนิคหรือกลวิธีการเรียนภาษา

การเรียนรู้ทางด้านภาษามีเทคนิคและวิธีการในการเรียนรู้หลากหลายช่องทาง ซึ่งสังคมยุคปัจจุบันด้วยเทคโนโลยีเข้าถึงได้ง่าย โดยเทคนิคหรือกลวิธีการเรียนภาษา ได้มีการจัดประเภทของกลวิธีในการเรียนภาษา เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ กลวิธีทางตรงและกลวิธีทางอ้อม ดังนี้

กลวิธีการเรียนทางตรง (Direct Strategies) หมายถึง กลวิธีที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับภาษาเป้าหมายที่ผู้เรียนเรียน โดยกลวิธีนี้ผู้เรียนใช้กระบวนการทางสมองที่แตกต่างกัน ได้แก่

1. กลวิธีด้านการจำ (Memory Strategies) กลวิธีนี้ผู้เรียนต้องใช้กลไกทางสมองที่ช่วยให้ผู้เรียนเก็บข้อมูลความรู้ทางภาษาไว้โดยเฉพาะเรื่องคำศัพท์ และนำออกมาใช้เมื่อต้องการ นอกจากนี้กลวิธีดังกล่าวยังมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาความรู้ต่างๆเกี่ยวกับภาษาทำให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาได้อย่างอัตโนมัติ กลวิธีด้านความจำเป็นแบ่งกลวิธีย่อยได้สี่กลวิธี ดังนี้

1) การสร้างเครือข่ายความรู้ทางสมอง (Creating Mental Linkage) ได้แก่ การจัดกลุ่มคำศัพท์ การนำความรู้ใหม่ไปสัมผัสกับความรู้เดิม และการนำคำศัพท์ใหม่ไปใช้ในบริบท

2) การเสริมสร้างความจำโดยใช้ภาพและเสียง (Applying Images and Sounds) ได้แก่ จินตนาการ การใช้คำสำคัญและการเพิ่มความจำโดยใช้เสียงช่วย

3) การเสริมสร้างความจำโดยใช้ท่าทาง (Reviewing Well) ได้แก่ การทบทวนโครงสร้างทางภาษา และการทบทวนคำศัพท์

4) การเสริมสร้างความจำโดยใช้ท่าทาง (Employing Action) ได้แก่ การใช้ท่าทางและความรู้สึกประกอบการอธิบาย การใช้เทคนิคด้านกลไก เช่น การเขียนคำศัพท์ต่าง ๆ บนบัตรคำและเคลื่อนย้ายบัตรคำ

2. กลวิธีด้านความรู้ความคิด (Cognitive Strategies) หมายถึง กลวิธีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทางสมอง โดยผู้เรียนกำหนดและปฏิบัติด้วยตนเอง เพื่อให้มีส่วนร่วมในการใช้ภาษากลวิธีนี้ผู้เรียนใช้มากกว่ากลวิธีอื่น ๆ ได้แก่

1) การฝึกฝน (Practice) ได้แก่ การพูดซ้ำ ๆ การฝึกเขียนหรือพูดอย่างมีรูปแบบ การจำและใช้กฎเกณฑ์ของภาษา การเชื่อมคำหรือวลีให้เป็นประโยคและการฝึกอย่างเป็นธรรมชาติ

2) การรับและส่งสาร (Receiving and Sending Messages) ได้แก่ การจับใจความอย่างรวดเร็ว เช่น การฟังหรืออ่านเพื่อจับใจความสำคัญ หรือเพื่อหาข้อมูลเฉพาะจุดที่ต้องการ และการใช้แหล่งข้อมูลในการรับและส่งสาร

3) การวิเคราะห์และการให้เหตุผล (Analyzing and Reasoning) ได้แก่ การให้เหตุผลโดยใช้กฎเกณฑ์ การวิเคราะห์คำพูดหรือข้อความการวิเคราะห์เปรียบเทียบองค์ประกอบของภาษาระหว่างภาษาเป้าหมายกับภาษาแม่ การแปลและการถ่ายโอนความรู้จากภาษาแม่ไปใช้ในภาษาเป้าหมาย

4) การสร้างแบบหรือโครงสร้างของสารที่รับและส่งขึ้นมาใหม่ (Creating Structure for Input and Output) ได้แก่ การจดโน้ตย่อ การสรุปความ และการสร้างความเด่นชัด ให้กับใจความสำคัญ เช่น ชีตเส้นใต้ การทำเครื่องหมายดอกจันที่ข้อความ

3. กลวิธีการชดเชยข้อบกพร่อง (Compensation Strategies) หมายถึง กลวิธีที่ผู้เรียนใช้เพื่อสื่อสารและเดาความหมาย เมื่อพบปัญหาในการเรียนหรือการใช้ภาษาเป้าหมายนั้น กลวิธีนี้ แบ่งได้ดังนี้

1) การเดาอย่างมีหลักการ (Guessing Intelligently) ได้แก่ การเดาโดยใช้ ตัวชี้แนะทางภาษา และการเดาโดยใช้ตัวชี้แนะด้านอื่น ๆ เช่น การเดาจากสถานการณ์ปริบทโครงสร้างของข้อความหรือความสัมพันธ์ระหว่างคำ

2) การแก้ไขข้อจำกัดทางภาษา (Overcoming Limitations Writing)การแก้ไขข้อจำกัดทางภาษาในที่นี้คือ ข้อจำกัดในทักษะการพูดและเขียน เช่น การใช้คำในภาษาแม่แทนคำศัพท์ ที่ติดขัดการใช้ทำทางประกอบการพูด การเลี่ยงใช้คำบางคำ ที่ไม่สามารถนำมาใช้ในการสื่อสาร หรือการปรับสารให้ง่ายขึ้น เป็นต้น

กลวิธีในการเรียนทางอ้อม (Indirect Strategies) หมายถึง กลวิธีที่ผู้เรียนใช้ ในการจัดการกับการเรียนและส่งเสริม รวมทั้งควบคุมกระบวนการเรียนของตน เนื่องจากในการเรียนภาษาต่างประเทศนั้นผู้เรียนต้องพบกับความแตกต่างระหว่างภาษาแม่กับภาษาเป้าหมาย ไม่ว่าจะเป็น ด้านคำศัพท์ กฎเกณฑ์ และโครงสร้างทางภาษา วิธีการสอนที่ผู้สอนนำมาใช้วัฒนธรรมและสังคม การใช้กลวิธีนี้ช่วยให้ผู้เรียนนำมาใช้จัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ กลวิธีดังกล่าวแบ่งได้ดังนี้

1. กลวิธีที่นำไปสู่ความสำเร็จ (Meta-cognitive Strategies) หมายถึง กลวิธีที่ผู้เรียนใช้ในการวางแผนการเรียน เพื่อใช้กระบวนการเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังหมายถึง กลวิธีผู้เรียนใช้ในการประเมินผลและตรวจสอบข้อผิดพลาดในการเรียนด้วย สามารถแบ่งได้เป็น

1) การเอาใจใส่ต่อการเรียน (Centering Your Learning) เช่น การเอาใจใส่กับงานที่ได้รับมอบหมาย หรือการตั้งใจฟังจนกว่าจะพร้อมแล้วจึงพูด

2) การจัดการและการวางแผนการเรียน (Arranging and Planning Your Learning) เช่น การค้นหาวิธีการเรียนที่ได้ผล การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ การวางแผนจุดประสงค์ของการทำงานแต่ละชิ้น หรือการวางแผนไวล่วงหน้าสำหรับงานที่ได้รับแต่ละชิ้น

3) การประเมินผลการเรียน (Evaluating Your Learning) เช่น การควบคุมและตรวจสอบตนเอง โดยค้นหาข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นในด้านความเข้าใจ การใช้ภาษา หรือการประเมินความก้าวหน้าในการเรียนของตน

2. กลวิธีด้านอารมณ์ (Affective Strategies) หมายถึง กลวิธีที่ผู้เรียนใช้เพื่อควบคุมอารมณ์และทัศนคติในการเรียน รวมทั้งใช้กลวิธีในการส่งเสริมหรือพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง กลวิธีดังกล่าวแบ่งได้ ดังนี้

1) การลดความวิตกกังวล (Lowering Your Anxiety) เช่น การผ่อนคลาย กล้ามเนื้อ การหายใจลึก ๆ การเพ่งหรือทำสมาธิ การใช้ดนตรีเพื่อช่วยลดความตึงเครียดหรือความเครียด หรือการดูภาพยนตร์ตลก

2) การให้กำลังใจตนเอง (Encouraging Yourself) เช่น การพูดชมเชย ตนเองเพื่อเสริมแรงในการเรียน หรือการกล่าวลองใช้ภาษาอย่างฉลาดในการพูดหรือเขียน แม้จะพบข้อผิดพลาดบ้างก็ตาม

3) การตรวจสอบระดับจิตใจและอารมณ์ของตนเอง (Taking Your Emotional Temperature) เช่น การใช้แบบสำรวจเพื่อตรวจสอบความรู้สึก ทศนคติและแรงจูงใจ ของตนเองที่มีต่อการเรียนภาษา การเขียนบันทึกประจำวันเกี่ยวกับความรู้สึก อารมณ์และเหตุการณ์ ที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนรู้ภาษาของตนเอง หรือการสนทนากับบุคคลอื่นถึงความรู้สึกของตนเอง ในการเรียนภาษา เป็นต้น

3. กลวิธีด้านสังคม (Social Strategies) หมายถึง กลวิธีที่จำเป็นต้องใช้ เมื่อผู้เรียนมีการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น เพราะภาษาเป็นพฤติกรรมทางสังคมซึ่งการสื่อสารทางภาษา จะเกิดขึ้นระหว่างบุคคลกับบุคคลอื่น ๆ ด้วย กลวิธีทางสังคมนี้จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถ เพิ่มขึ้นในการพัฒนาความเข้าใจ ความคิด และความรู้สึกของผู้อื่น กลวิธีนี้มีดังนี้

1) การถามคำถาม (Asking Questions) เช่น การถาม หรือการขอคำอธิบายเพื่อขอความกระจ่าง การขอให้ผู้พูดย้ำคำพูด หรือพูดซ้ำอีกครั้ง หรือการถามเพื่อตรวจสอบ ความถูกต้องของข้อมูล

2) การทำงาน ร่วมกับ ผู้อื่น (Cooperating with Others) ได้แก่ การทำงานกับผู้อื่นที่มีความสามารถในการใช้ภาษาเป้าหมาย

3) การคำนึงถึงผู้อื่นและแสดงความเข้าใจผู้อื่น (Empathizing with Others) ได้แก่ การพัฒนาความเข้าใจด้านวัฒนธรรมของผู้อื่น และการคำนึงถึงความคิดและความรู้สึกของผู้อื่น

สรุปความว่า เทคนิคการสอน วิธีสอน ที่ดีควรคำนึงถึงความพึงพอใจของผู้เรียนมากกว่าความพึงพอใจของครู นั่นคือต้องเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และไม่ใช้การสอนแบบบังคับให้ผู้เรียนท่องจำ แต่ควรเป็น การสอนแบบบูรณาการการเรียนกับกิจกรรมและควรสอดคล้องกับรายวิชาอื่นๆ เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักว่าเป็น สิ่งที่มีประโยชน์กับผู้เรียน

สรุป

การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับบัณฑิตศึกษา ตลอดทั้งแนวทางแก้ไขและการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับบัณฑิตศึกษา สถาบันภาษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีประเด็นที่ค้นพบและควรนำมาอภิปราย ดังนี้

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับบัณฑิตศึกษาในด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน, ด้านครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับบัณฑิตศึกษา, ด้านหนังสือแบบเรียน, สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน, ด้านวัดและประเมินผล

นิสิตเหล่านี้ถือว่าเป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศชาติในด้านการใช้ภาษาอังกฤษทางพระพุทธศาสนา ดังนั้นหากเราได้มีการเพาะบ่ม ปลูกฝังด้วยวิธีที่ถูกต้อง เป็นขั้นเป็นตอนแล้ว ก็จะเป็นกำลังสำคัญในอนาคตของสังคมและประเทศชาติ ซึ่งจากงานวิจัยพบว่ามีนิสิตมีความสามารถในการ

สร้างและใช้รูปประโยครูปแบบต่างๆ ตามหลักภาษา แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสามารถนำไปใช้ในการยกระดับความตระหนักรู้ (Grammatical Consciousness-raising) ให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในศัพท์หรือเป้าหมายว่าเพราะอะไร และอย่างไร

ความสามารถของนิสิตในการเรียบเรียงเขียนออกมาเป็นข้อความต่อเนื่องตามจุดประสงค์การสื่อสารแม้ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดแต่อยู่ในระดับต่ำ แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเน้นการทำให้ความรู้ในหลักภาษาเป็นความรู้พร้อมใช้ ผู้เรียนสามารถนำมาใช้ในการตรวจสอบความถูกต้องของการใช้ภาษาของตนได้ แต่ยังไม่สามารถนำมาใช้เพื่อการสื่อสารได้สอดคล้องกับวรรณกรรมที่ทบทวนว่าความรู้พร้อมใช้นี้เป็นเสมือนข้อมูลในหน่วยสะสมความจำ ที่ผู้เรียนสะสมพร้อมที่จะถูกดึงเมื่อนำมาใช้ในการฟัง พูด อ่าน เขียน หากปราศจากความรู้ในกฎบรรทัดฐานของรูปแบบการใช้ภาษา ย่อมส่งผลให้ทักษะการสื่อสารของผู้เรียนจำกัลดได้ สอดคล้องกับที่ Hymes กล่าวว่า การสื่อสารความได้ตรงกันนั้นผู้ใช้ภาษาต้องมีทั้งความรู้ในกฎบรรทัดฐาน (Linguistic Competence) และความชำนาญในการเลือกรูปแบบการใช้ภาษา

การใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือในการเรียนภาษาอังกฤษกำหนดบทบาทให้นิสิตแต่ละคน ทำให้การทำงานรายคน ในฐานะนิสิตในกลุ่มจะมีความชัดเจนและสอดคล้องกับจุดประสงค์ของกลุ่ม ทุกคนตระหนักว่าตนควรมี พฤติกรรมอย่างไร และทำอะไรบ้าง ในแต่ละขั้นตอนของการทำงานเพื่อให้งานสำเร็จ พฤติกรรมที่ ถูกกำหนดจากการผลัดกันทำงาน (Turn Allocation) และการแบ่งสัดส่วนตามภาระงาน (Task Allocation) ในกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ทำให้นิสิตเห็นร่วมกันว่าเกิดความร่วมมือในการทำงาน ไม่เกิดสภาพการกินแรง (Free-Rider Effect) ที่สมาชิกบางคนมีส่วนร่วมในการทำงานน้อย กว่าสมาชิกอื่นในกลุ่ม ไม่เกิดสภาพการทำงานเกินตัว (Work-Horse Effect) ที่สมาชิกบางคนทำงาน มากกว่าสมาชิกคนอื่น และไม่เกิดสภาพ “เก่งคนเดียว” ที่สมาชิกที่มีความรู้ในไวยากรณ์มากกว่า สมาชิกคนอื่นในกลุ่มทำงาน (และได้เรียนรู้) คนเดียว

กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือในการสื่อสารในชั้นเรียน จากเดิมที่มีเพียงการถ่ายทอดความรู้จากครูสู่ผู้เรียน (one-way communication) ที่นิสิตฟังการบรรยายจากครูแล้วทำแบบฝึก มาเป็นระหว่างผู้เรียนด้วยกันที่ ความเข้าใจในหลักภาษาของผู้เรียน เกิดจากการปะทะสังสรรค์แลกเปลี่ยนข้อมูลกับสมาชิกร่วม ชั้นคนอื่น ๆ รวมความรู้เดิม (Schema) ที่หลากหลาย ผ่านการอภิปราย อธิบายและไตร่ตรองจากสมาชิกกลุ่ม/คู่ เมื่อนิสิตพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ในหลักธรรมทางภาษาอังกฤษ แม้ เหตุผลการเลือกใช้คำศัพท์แต่ละตัวจะหลากหลาย แต่ยังคงเป็นสาระเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ทำให้การเรียนรู้ไม่ได้เป็นการถ่ายทอดความรู้จากครู เพื่อให้ นักศึกษาจดจำและลอกเลียนรูปแบบประโยค ทำแบบฝึกเพื่อจำอีกต่อไป แต่เป็นการเรียนรู้ที่ได้องค์ความรู้ใหม่จากการปะทะ สังสรรค์ (Negotiating meaning) กับสภาพแวดล้อมรอบตัวผู้เรียน ในที่นี้คือสมาชิกกลุ่ม

การใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือภาษาอังกฤษ ส่งเสริมความมุ่งมั่นและใช้เวลาทำกิจกรรมในชั้นเรียน (Time on task) ของนักศึกษาให้มากขึ้น พบว่านิสิตมีความมุ่งมั่นและใช้เวลาทำกิจกรรม การเรียน

มากกว่านิสิตในชั้นเรียนทั่วไป ทั้งนี้เพราะธรรมชาติของการทำกิจกรรมกลุ่มมีความสนุกสนาน (เหมือนการเล่น เกม) ได้ร่วมกันทำกับเพื่อน เกิดพยายามและไม่ละทิ้งงาน

กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือในภาษาอังกฤษ กำหนดแบบของพฤติกรรมในการแลกเปลี่ยน ความเห็น (Structures) ให้นิสิตใช้มุมมองที่ต่างกันมาเป็น ประเด็นทำความเข้าใจในหลักการจนสามารถ ถ่ายทอดออกมาด้วยคำพูดตนเอง ศัพท์ ภาษาเฉพาะทางวิชาการที่ท่องจำถูกเปลี่ยนเป็นภาษาในชีวิตประจำวัน ซึ่งวัดระดับความเข้าใจของผู้เรียนว่ามีความเข้าใจมากน้อยในหลักไวยากรณ์เพียงใด และยังช่วยให้เข้าใจและ จดจำคำศัพท์ ไวยากรณ์ ได้ดีขึ้น

ปัญหาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับบัณฑิตศึกษาในด้านหลักสูตรและการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน, ด้านครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษระดับบัณฑิตศึกษา, ด้านหนังสือแบบเรียน, สื่อ และอุปกรณ์การเรียนการสอน, ด้านวัดและประเมินผล

สำหรับภาษาอังกฤษเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งได้กำหนดให้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ที่นิสิตทุกระดับต้องเรียน ทั้ง 4 ทักษะ ได้แก่ ฟัง พูด อ่าน เขียน ซึ่งภาษาอังกฤษเป็นสิ่งที่ยากลำบากสำหรับ นิสิตบรรพชิตที่ไม่มีพื้นฐานภาษาอังกฤษ นิสิตกลุ่มนี้จะมีปัญหาในการจำที่ไม่หลักในการจำข้อมูล ส่งผลต่อการ มีทักษะภาษาไม่ดี ด้านการอ่านเรียกว่า (Dyslexia) มีอาการ อ่านไม่ออก หรืออ่านได้บ้าง ขาดทักษะการ เชื่อมโยงตัวอักษรและเสียงเข้าด้วยกัน เมื่อเปล่งเสียงออกมาไม่ถูกต้องหรือไม่ชัดเจน สะกดคำไม่ถูก ไม่รู้ ความหมายของคำที่อ่าน อ่านข้ามตัวอักษร แยกแยะตัวอักษรไม่ได้ จำคำที่ฟังอ่านผ่านไปแล้วไม่ได้ ส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

เอกสารอ้างอิง

- ดำนันท์ มลิทอง. (2554). สื่อการสอนและฝึกอบรม จากสื่อพื้นฐานถึงสื่อดิจิทัล. กรุงเทพมหานคร : อรุณการ พิมพ์.
- ทิตินา แคมมณี. (2550). รูปแบบการเรียนการสอน : ทางเลือกที่หลากหลาย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ละเอียต จุฑานันท์. (2541). แนวการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ . กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาคุณภาพ วิชาการ .
- สถิต วงศ์สวรรค์. (2544). การพัฒนาบุคลิกภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : รวมสาส์น 1977.
- สุชา จันทน์เอม. (2554). จิตวิทยาทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- สมิตรา อังวัฒนกุล. (2540). กิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2545). จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อินทรา บุญยาทร. (2542). หลักการสอน. กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จ เจ้าพระยา.

**การบริหารจัดการภาครัฐและการพัฒนาองค์กร
: แนวคิดและการบูรณาการหลักพุทธธรรม***
**Public Administration and Organizational
: Concepts and Integration of the Buddhist Dharma**

วรินทร์ จินดาวงศ์¹

Warinthon Chindawong¹

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author, E-mail: Warinthonlove99@gmail.com¹

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดทฤษฎีการบริหารจัดการภาครัฐ การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ และการบูรณาการการบริหารจัดการตามหลักพรหมวิหาร 4 ในพระพุทธศาสนา ผ่านการสังเคราะห์เอกสาร ตำรา งานวิจัย ผลการศึกษาพบว่า การบริหารจัดการภาครัฐและการพัฒนาองค์กร การบูรณาการการบริหารจัดการตามหลักพรหมวิหาร 4 ประกอบด้วย 1) เมตตาเพื่อรักษาคน 2) กรุณาเพื่อรักษาธรรม 3) อุเบกขาเพื่อดำรงธรรม และ 4) มุติตานันใช้ปัญญาเพื่อดำรงความถูกต้องดีงาม ในการบริหารองค์กรและบุคลากรทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสุข ยังช่วยให้บรรยากาศในสถานที่ทำงาน น่าทำงานยิ่งขึ้น จะเป็นผู้นำที่มีภาวะผู้นำ เป็นผู้มีเสน่ห์ต่อลูกน้อง และมีจิตใจสงบเยือกเย็น เป็นมนุษย์จะประเสริฐได้ก็ต่อเมื่อมีคุณธรรม

คำสำคัญ : การบริหารจัดการภาครัฐ; การบูรณาการ; พรหมวิหาร 4

Abstract

This academic paper aims to study the concepts of public management theory. Improving the quality of public administration and the integration of management according to the Four Brahmavihara principles in Buddhism through the synthesis of documents, textbooks, and research results. Public administration and organizational development the integration of management according to the Four Brahmavihara principles consists of 1) Metta: loving-kindness to save people, 2) Karuna: kindness to uphold Dharma, 3) Upekkha:

* Received March 5, 2022; Revised May 26, 2022; Accepted May 28, 2022

equanimity to uphold Dharma, and 4) Mudita: that uses wisdom to uphold righteousness. In managing the organization and all personnel working together efficiently and happily, it also helps the atmosphere in the workplace. more pleasant to work to be a leader with leadership He is attractive to his subordinates. and have a calm mind Being a human being can be noble only if you have virtue.

Keywords (18 pt.): Public Administration; Integration; Bhahmavihara 4

บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) มีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาค้นในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชน และประโยชน์ส่วนรวม โดยการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติประกอบด้วย 1) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย 2) ชีตความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้ 3) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ 4) ความเท่าเทียม และความเสมอภาคของสังคม 5) ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ และ 6) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ เพื่อให้ประเทศไทยสามารถยกระดับการพัฒนาให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” (ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี, 2561)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570) บริบทการพัฒนาประเทศในมิติด้านการบริหารจัดการภาครัฐภายใต้การดำเนินงานของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ประเทศไทยมีความก้าวหน้าในการบริหารจัดการภาครัฐซึ่งเป็นการพัฒนาทุนทางสถาบันของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ โดยสามารถตอบสนองต่อความต้องการของภาคส่วนต่าง ๆ ได้ดีขึ้น อาทิ การปรับปรุงกระบวนการและรูปแบบการให้บริการสาธารณะในรูปแบบดิจิทัล การพัฒนาระบบสารสนเทศและระบบข้อมูลเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานภาครัฐ ทั้งนี้ ยังพบว่าประเทศไทยมีความโดดเด่นในการพัฒนาไปสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัลและการอำนวยความสะดวกให้กับภาคธุรกิจ โดยในปี 2563 ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับดัชนีรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์จากองค์การสหประชาชาติ ให้อยู่ในอันดับที่ 57 จากทั้งหมด 193 ประเทศ ดีขึ้นจากอันดับที่ 77 ในปี 2559

อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังคงมีอุปสรรคที่ทำให้การพัฒนาประสิทธิภาพของภาครัฐไม่ดีขึ้นเท่าที่ควร จากรายงานของสถาบันการศึกษานานาชาติที่สะท้อนถึงความเชื่อมั่นของภาคธุรกิจและประชาชนต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2565)

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ผู้เขียนเห็นว่า การบริหารจัดการภาครัฐ มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ และเป็นปัจจัยที่สำคัญด้านคุณภาพ โดยคำนึงถึงการพัฒนาองค์กร การจัดการความรู้ และการบูรณาการบริหารจัดการ จึงศึกษาเกี่ยวกับ “การบริหารจัดการภาครัฐและการพัฒนาองค์กร : แนวคิดและการบูรณาการหลักพุทธธรรม” ด้านการบริหารจัดการภาครัฐเชิงคุณภาพในมิติเกี่ยวกับองค์กร และการจัดการบริหารการพัฒนาประเทศต่อไป

การบริหารจัดการภาครัฐ

การบริหารราชการ หรือการจัดการเกี่ยวกับนโยบาย ซึ่งมีศัพท์บัญญัติ ว่ารัฐประศาสนศาสตร์ (Public Administration) และคำว่า การจัดการ (Management) นิยมใช้กับการบริหารธุรกิจเอกชน หรือการดำเนินการตามนโยบายที่กำหนดไว้

การบริหาร หมายถึงกิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมกันดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ (Herbert A. Simon, 1947) การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดเพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคล องค์กร หรือประเทศ หรือการจัดการเพื่อผลกำไรของทุกคนในองค์กร (บุญทัน ดอกไธสง, 2537) มองการบริหารในลักษณะที่เป็นกระบวนการโดยหมายถึงกระบวนการนำเอาการตัดสินใจ และนโยบายไปปฏิบัติ ส่วนการบริหารรัฐกิจหมายถึงเกี่ยวข้องกับการนำเอานโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ (ติน ปรัชญพฤทธิ์, 2535) เป็นการประสานความพยายามของมนุษย์ (อย่างน้อย 2 คน) และทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อทำให้เกิดผลตามต้องการ (อนันต์ เกตุวงศ์, 2523) ระบบที่ประกอบไปด้วยกระบวนการในการนำทรัพยากรทางการบริหารทั้งทางวัตถุและคนมาดำเนินการเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (ไพบูลย์ ช่างเรียน, 2532) งานบริหารทุกอย่างจำเป็นต้องกระทำโดยมีหลักเกณฑ์ ซึ่งกำหนดจากการวิเคราะห์ศึกษาโดยรอบคอบ ทั้งนี้เพื่อให้มีวิธีที่ดีที่สุดในอนาคตที่จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการผลิตมากยิ่งขึ้นเพื่อประโยชน์สำหรับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง (สมพงศ์ เกษมสิน, 2523) คือ ศิลปะในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่น การทำงานต่าง ๆ ให้ลุล่วงไปโดยอาศัยคนอื่นเป็นผู้ทำภายในสภาพองค์กรที่กล่าวนั้นทรัพยากรด้านบุคคลจะเป็นทรัพยากรหลักขององค์กรที่เข้ามาร่วมกันทำงานในองค์กร ซึ่งคนเหล่านี้จะเป็นผู้ใช้ทรัพยากรด้านวัตถุอื่น ๆ เครื่องจักร อุปกรณ์ วัตถุดิบ เงินทุน รวมทั้งข้อมูลสนเทศต่าง ๆ เพื่อผลิตสินค้าหรือบริการออกจำหน่ายและตอบสนองความพอใจให้กับสังคม (Peter F. Drucker อ้างถึงใน สมพงศ์ เกษมสิน, 2523)

การจัดการ หมายถึงการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้โดยอาศัยปัจจัยทั้งหลาย ได้แก่ คน เงิน วัสดุสิ่งของ เป็นอุปกรณ์การงานนั้น (Harold Koontz อ้างถึงใน สมพงศ์ เกษมสิน, 2523) ลักษณะของงานบริหารจัดการไว้ 3 ด้าน คือ 1) ในด้านที่เป็นผู้นำหรือหัวหน้างาน งานบริหารจัดการ หมายถึงภาระหน้าที่ของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ปฏิบัติตนเป็นผู้นำภายในองค์กร 2) ในด้านของภารกิจหรือสิ่งที่ต้องทำ งานบริหารจัดการ หมายถึง การจัดระเบียบทรัพยากรต่าง ๆ ในองค์กร และการประสานกิจกรรมต่าง ๆ เข้าด้วยกัน และ 3) ในด้านของความรับผิดชอบ งานบริหารจัดการ หมายถึง การต้องทำให้งานต่าง ๆ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีด้วยการอาศัยบุคคลต่าง ๆ เข้าด้วยกัน (ธงชัย สันติวงษ์, 2543)

การบริหารจัดการ (management administration) การบริหารการพัฒนา (development administration) แม้กระทั่งการบริหารการบริการ (Service Administration) แต่ละคำมีความหมาย คล้ายคลึงหรือใกล้เคียงกันที่เห็นได้อย่างชัดเจนมีอย่างน้อย 3 ส่วน คือ 1) ล้วนเป็นแนวทางหรือวิธีการ บริหารงานภาครัฐที่หน่วยงานของรัฐ และ/หรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ นำมาใช้ในการปฏิบัติราชการเพื่อช่วยเพิ่ม ประสิทธิภาพในการบริหารราชการ 2) มีกระบวนการบริหารงานที่ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ การคิด (Thinking) หรือการวางแผน (Planning) การดำเนินงาน (Acting) และการประเมินผล (Evaluating) และ 3) มีจุดหมายปลายทาง คือ การพัฒนาประเทศไปในทิศทางที่ทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น รวมทั้ง ประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้าและมั่นคงเพิ่มขึ้น สำหรับส่วนที่แตกต่างกัน คือ แต่ละคำมีจุดเน้นต่างกัน กล่าวคือ การบริหารจัดการเน้นเรื่องการนำแนวคิดการจัดการของภาคเอกชนเข้ามาใช้ในการบริหารราชการ เช่น การมุ่งหวังผลกำไร การแข่งขัน ความรวดเร็ว การตลาด การประชาสัมพันธ์ การจูงใจด้วยค่าตอบแทน การลดขั้นตอน และการลดพิธีการ เป็นต้น ในขณะที่การบริหารการพัฒนาให้ความสำคัญเรื่องการบริหาร รวมทั้งการพัฒนานโยบาย แผน แผนงาน โครงการ (policy, plan, program, project) หรือกิจกรรมของ หน่วยงานของรัฐ ส่วนการบริหารการบริการเน้นเรื่องการอำนวยความสะดวกและการให้บริการแก่ประชาชน (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, 2548)

การบริหารมีลักษณะเด่นเป็นสากลอยู่หลายประการ ดังนี้ 1) การบริหารย่อมมีวัตถุประสงค์ 2) การบริหารอาศัยปัจจัยบุคคลเป็นองค์ประกอบ 3) การบริหารต้องใช้ทรัพยากรการบริหารเป็นองค์ประกอบ พื้นฐาน 4) การบริหารมีลักษณะการดำเนินการเป็นกระบวนการ 5) การบริหารเป็นการดำเนินการร่วมกันของ กลุ่มบุคคล 6) การบริหารอาศัยความร่วมมือร่วมใจของบุคคล กล่าวคือ ความร่วมมือ (collective mind) จะ ก่อให้เกิดความร่วมมือของกลุ่ม (group cooperation) อันจะนำไปสู่พลังของกลุ่ม (group effort) ที่จะทำให้ บรรลุวัตถุประสงค์ 7) การบริหารมีลักษณะการร่วมมือกันดำเนินการอย่างมีเหตุผล 8) การบริหารมีลักษณะ เป็นการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานกับวัตถุประสงค์ และ 9) การบริหารไม่มีตัวตน (intangible) แต่มีอิทธิพล ต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์ (สมพงษ์ เกษมสิน, 2523)

การบริหารแบ่งตามวัตถุประสงค์หลักของการจัดตั้งหน่วยงานไว้ 6 ส่วน ดังนี้

1) การบริหารงานของหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งเรียกว่า การบริหารรัฐกิจ (Public Administration) หรือการบริหารภาครัฐ มีวัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้ง คือ การให้บริการสาธารณะ (Public Services) ซึ่ง ครอบคลุมถึงการอำนวยความสะดวก การรักษาความสงบเรียบร้อย ตลอดจนการพัฒนาประชาชนและ ประเทศชาติ เป็นต้น การบริหารส่วนนี้เป็นการบริหารของหน่วยงานของภาครัฐ (Public or Governmental organization) ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น เช่น การบริหารงานของ หน่วยงานของสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง กรม หรือเทียบเท่า การบริหารงานของจังหวัดและอำเภอ การ บริหารงานของหน่วยการบริหารท้องถิ่น หน่วยงานบริหารเมืองหลวง รวมตลอดทั้งการบริหารงานของ หน่วยงานของรัฐวิสาหกิจ เป็นต้น

2) การบริหารงานของหน่วยงานภาคธุรกิจ ซึ่งเรียกว่า การบริหาร ธุรกิจ (Business Administration) หรือการบริหารภาคเอกชนหรือการบริหารของหน่วยงานของเอกชน ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลัก

ของการจัดตั้งเพื่อการแสวงหากำไร หรือการแสวงหากำไรสูงสุด (Maximum Profits) ในการทำธุรกิจ การค้าขาย การผลิตอุตสาหกรรม หรือให้บริการ เห็นตัวอย่างได้อย่างชัดเจนจากการบริหารงานของ บริษัท ห้างร้าน และห้างหุ้นส่วนทั้งหลาย

3) การบริหารของหน่วยงานที่ไม่สังกัดภาครัฐ (Non – Governmental organization) ซึ่งเรียกว่า หน่วยงาน เอ็นจีโอ (NGO.) เป็นการบริหารงานของหน่วยงานที่ไม่แสวงหาผลกำไร (Non – Profit Administration) มีวัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้ง คือการไม่แสวงหาผลกำไร (Non – Profit) เช่น การบริหารของมูลนิธิ และสมาคม

4) การบริหารงานของหน่วยงานระหว่างประเทศ (international organization) มีวัตถุประสงค์หลักของการจัดตั้ง คือ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เช่น การบริหารงานของสหประชาชาติ (United Nations Organization) องค์การการค้าระหว่างประเทศ (World Trade Organization) และกลุ่มประเทศอาเซียน (ASEAN)

5) การบริหารงานขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ การบริหารงานขององค์กรส่วนนี้เกิดขึ้นหลังจากประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ. 2540) โดยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้มีองค์กรตามรัฐธรรมนูญขึ้น เช่น การบริหารงานของศาลรัฐธรรมนูญ ศาลปกครอง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการการเลือกตั้ง และผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา เป็นต้น องค์กรดังกล่าวนี้ถือว่าเป็นหน่วยงานของรัฐเช่นกัน แต่มีลักษณะพิเศษ เช่น เกิดขึ้นตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญดังกล่าว และมีวัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้งเพื่อปกป้องคุ้มครองและรักษาสิทธิเสรีภาพของประชาชน ตลอดจนควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

6) การบริหารงานของหน่วยงานภาคประชาชน มีวัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้งเพื่อปกป้องรักษาผลประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวมซึ่งเป็นประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศและถูกเอารัดเอาเปรียบตลอดมา เช่น การบริหารงานของหน่วยงานของเกษตรกร กลุ่มผู้ใช้แรงงาน และกลุ่มผู้ให้บริการ (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, 2545)

กระบวนการบริหารจัดการ

กระบวนการบริหาร (Process of Administration) เช่น POSDCoRB Model ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ไปด้วยหน้าที่ 7 ประการ ดังนี้

1. Planning – P: การวางแผน ตลอดจนการจัดวางโครงสร้างของการทำงาน รวมไปถึงการวางแผนการล่วงหน้าเพื่อเตรียมการ ไปจนถึงการวางแผนทำงานร่วมกันของฝ่ายต่าง ๆ

2. Organizing – O: การจัดองค์กร ตั้งแต่การกำหนดโครงสร้าง ตำแหน่ง อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ ตลอดจนการกำหนดส่งงาน แบ่งงานทำอย่างเป็นระบบระเบียบ

3. Staffing – S: การจัดการเกี่ยวกับบุคลากรในองค์กร ตั้งแต่การจัดอัตรากำลัง การสรรหา การจัดตำแหน่ง การพัฒนา เป็นต้น

4. Directing – D: การอำนวยการ ตั้งแต่หน้าที่ในการตัดสินใจ วินิจฉัย สั่งการ ออกคำสั่ง ไปจนถึง การมอบหมายภารกิจให้ผู้ได้บังคับบัญชา ตลอดจนภาวะการณ์เป็นผู้นำ

5. Co-ordinating – Co: การประสานงาน ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ให้การทำงานบรรลุเป้าหมาย ด้วยดี รวมไปถึงการประสานงานในแต่ละส่วนให้สอดคล้องกันด้วย เพื่อให้การทำงานสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

6. Reporting – R: การรายงานการปฏิบัติงานตั้งแต่งานส่วนบุคคลไปจนถึงองค์กร เพื่อให้รู้ถึงการทำงานของฝ่ายต่าง ๆ และควบคุมให้ดำเนินไปตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้ และสามารถตรวจสอบตลอดจน ประเมินผลได้

7. Budgeting – B: การบริหารงบประมาณ ตั้งแต่การประเมินงบประมาณ การจัดทำบัญชี การตรวจสอบด้านการเงิน ไปจนถึงการนำงบประมาณมาใช้อย่างคุ้มค่าที่สุด (Thomson, Andrew; Wilson, John F. Lyndall Urwick, 2010)

การบูรณาการการจัดการตามหลักพรหมวิหาร 4

หลักการบริหารเชิงพุทธศาสตร์ เกี่ยวข้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่มีคุณค่า มากกว่าสอง พันห้าร้อยกว่าปี ในยุคโลกาภิวัตน์หรือยุคทุนนิยมในปัจจุบัน การบริหารจัดการสมัยใหม่ ต่างก็กลับมาทบทวน บทบาททางวิชาการในการบริหารจัดการสมัยใหม่ว่ายังคงเป็นแนวทางเดียวหรือไม่ ที่การบริหารจัดการที่มี ประสิทธิภาพ จะต้องสนองตอบต่อระบบทุนนิยมที่เน้นการแข่งขัน และสร้างผลกำไร หรือการบรรลุ วัตถุประสงค์ขององค์กรเพียงอย่างเดียว การบริหารจัดการสมัยใหม่ ยังขาดอะไรบางอย่างที่เป็นนามธรรมที่เกี่ยวกับ มนุษย์ที่จะต้องอยู่ร่วมกัน รวมทั้งสิ่งแวดล้อมในโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงและ มีผลกระทบต่อสังคมและองค์กร หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่กล่าวถึงการบริหารจัดการมีอยู่มากมาย เป็นคำสอนขององค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าที่ยังทันสมัยอยู่จนถึงปัจจุบัน และในอนาคต ขอยกหลักพรหมวิหาร 4 ธรรมสำหรับผู้ปกครอง ประกอบด้วย 1) เมตตา หมายถึงความปรารถนาให้ผู้อื่นได้รับสุข 2) กรุณา หมายถึงความปรารถนา ให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ 3) มุทิตา หมายถึงความยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี และ 4) อุเบกขา หมายถึงการรู้จักวางเฉย

พรหมวิหาร แปลว่า ธรรมประจำใจของพรหม ศาสนาพราหมณ์ ถือว่าพระพรหมเป็นผู้สร้างโลก เป็นเทพเจ้าดลบันดาลสิ่งทั้งหลาย เป็นผู้สร้างสรรค์และอภิบาลโลก แต่ "พระพุทธเจ้า" ทรงสอนว่า เราทุกคน จะเป็นผู้มีส่วนสร้างสรรค์อภิบาลโลกด้วยกันทุกคน เพราะฉะนั้น จึงมาทำตัวให้เป็นพรหมกัน การเป็นพรหม โดยสมบูรณ์ต้องมีธรรมทั้ง 4 ข้อ คือมี เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา คนส่วนใหญ่แยกความหมายไม่ค่อยออก ไม่ชัดเจน บางคนใช้ผิดสถานการณ์ วิธีแยกให้ชัดเจนง่าย ๆ ด้วยการพิจารณาสถานการณ์ ที่เขาประสบว่าเขา อยู่ในสถานการณ์ใดแล้วใช้ข้อธรรมใน "พรหมวิหาร 4" ให้ถูกต้องตามสถานการณ์นั้นๆ

1. สถานการณ์ปกติ คนอื่นไม่มีเรื่องเดือดร้อนใจ แต่ก็ได้ประสบความสำเร็จอะไรเป็นพิเศษ กรณีนี้ เราต้องมี "เมตตา" คือความรัก ความปรารถนาดี ความเป็นมิตร

2. สถานการณ์คนอื่นเขาตกต่ำเดือดร้อน ประสบความทุกข์ เราจะช่วยเหลือปลดปล่อยทุกข์ของเขา ทำให้เขาขึ้นมาสู่ภาวะปกติ หายทุกข์ร้อน เราต้องมี "กรุณา" หมายถึงช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นทุกข์

3. สถานการณ์ที่คนอื่นประสบความสำเร็จ สู่ภาวะที่สูงขึ้น ทำสิ่งที่ถูกต้องดีงามน่าชื่นชม เราต้องมีคุณธรรมข้อที่ 3 คือ "มุทิตา" แปลว่า พลอยยินดีสนับสนุน ด้วยความจริงใจ

4. สถานการณ์ที่คนส่วนใหญ่จะไม่ทราบในความหมายที่ถูกต้องลึกซึ้ง คือ "อุเบกขา" ในโลกนี้ เราไม่ได้อยู่กับมนุษย์ด้วยกันเท่านั้น เราต้องอยู่กับความเป็นจริงของชีวิตในธรรมชาติด้วย หมายความว่า โลกมนุษย์ตั้งอยู่บนฐานของกฎธรรมชาติ หรือความเป็นจริงของธรรมชาติอีกชั้นหนึ่ง

ถ้าความสัมพันธ์ในหมู่มนุษย์ด้วยกันแม้จะดี ช่วยเหลือเกื้อกูลกันแต่ไปทำความเสียหายต่อหลักการแห่งความจริงความถูกต้องดีงามที่เป็นเรื่องของธรรมชาติ หมายความว่า "เมื่อไรก็ตามที่โลกมนุษย์นี้ไม่ตั้งอยู่ในธรรม โลกมนุษย์นั้นก็วิปริตแปรปรวน ตั้งอยู่ไม่ได้"

ในกรณีที่ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ส่งผลเสียหายต่อหลักการแห่งความเป็นธรรม ความถูกต้องชอบธรรม ตลอดจนกฎเกณฑ์กติกาการยาตราทั้งหลายที่จะยึดเหนี่ยวให้สังคมมนุษย์อยู่ได้ เราต้อง หยุด ข้อที่ 1-2-3 (เมตตา-กรุณา-มุทิตา) แล้วใช้ ข้อที่ 4 คือ สิ่งที่เราเรียกว่า อุเบกขา เพื่อให้เขารับผิดชอบ ต่อความเป็นจริงต่อตัวธรรม ต่อหลักการกฎเกณฑ์กติกา หมายถึง "อุเบกขา" แปลว่า คอยมองดู มีความหมายว่า ไม่เข้าไปก้าวก่ายแทรกแซงกระบวนการของธรรม เราจึงเฉยต่อคนนั้น เพื่อปล่อยหรือเปิดโอกาสให้มีการปฏิบัติต่อเขาไปตามธรรม การช่วยเหลือคนต้องรักษาธรรมไปพร้อมกัน (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), 2548)

พรหมวิหาร 4 ยังเป็นตัวอย่างของหลักธรรม ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้สำหรับผู้ปกครอง ผู้นำ และหัวหน้างานหน่วยต่าง ๆ ได้ เนื่องจากหากนำหลักพรหมวิหาร 4 มาบริหารองค์การและบุคลากรแล้ว นอกจากจะทำให้ทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสุข ยังช่วยให้บรรยากาศในสถานที่ทำงาน นำทำงานยิ่งขึ้นอีกด้วย โดยสามารถยกตัวอย่างพรหมวิหาร 4 ที่ใช้เป็นธรรมะประจำใจสำหรับการบริหารจัดการ ดังนี้

1. เมตตา : หัวหน้าเอาใส่ใจ ดูแล สนับสนุนการทำงานของลูกน้อง ให้คำแนะนำด้วยความเมตตา และปรารถนาดี สร้างบรรยากาศความสุขด้านการทำงาน

2. กรุณา : หากการทำงานเกิดอุปสรรค หัวหน้าควรสอบถามปัญหา ชี้แนะแนวทางแก้ไข ไม่ปล่อยให้ลูกน้องแก้ปัญหาอย่างโดดเดี่ยวเพียงลำพัง “ความปรารถนาให้สรรพสิ่งเป็นอิสระจากความทุกข์”

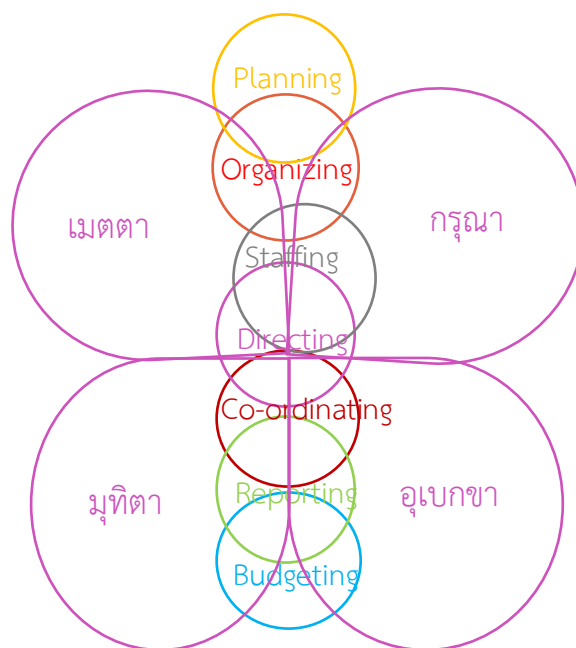
3. มุทิตา : เมื่อลูกน้องประสบความสำเร็จในเรื่องงาน หรือเรื่องต่าง ๆ ควรแสดงความยินดีด้วยความจริงใจ เพื่อให้ลูกน้องเห็นถึงความใส่ใจที่มีต่อพวกเขา

4. อุเบกขา : การรู้จักวางตัวเป็นกลาง ไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เพื่อให้เกิดความยุติธรรมในการบริหารงาน ไม่เอนเอียง ให้ความช่วยเหลืออย่างเท่าเทียมกัน

สรุปได้ว่า การบูรณาการบริหารจัดการตามหลักพรหมวิหาร 4 มาบริหารองค์การ และบุคลากร ประกอบด้วย เมตตาเพื่อรักษาคน กรุณาเพื่อรักษารธรรม อุเบกขาเพื่อดำรงธรรม มุทิตานั่นใช้ปัญญาเพื่อดำรงความถูกต้องดีงาม นอกจากจะทำให้ทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสุข ยังช่วยให้บรรยากาศในสถานที่ทำงาน นำทำงานยิ่งขึ้น จะเป็นผู้นำที่มีภาวะผู้นำ เป็นผู้มีส่วนต่อลูกน้อง และมีจิตใจสงบเยือกเย็น เป็นมนุษย์จะประเสริฐได้ก็ต่อเมื่อมีคุณธรรม

สรุป

การบริหารรัฐกิจ มีลักษณะที่เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ คือการมองในด้านของการเป็นสาขาวิชาการหรือองค์ความรู้ ซึ่งหมายถึงเฉพาะวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (Public Administration) อันเป็นวิชาที่ว่าด้วยการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีการบริหารงานในภาครัฐ ที่มีการรวบรวมเป็นระบบ มีหลักการ มีกฎเกณฑ์ที่สามารถศึกษาได้และนำมาถ่ายทอดให้ความรู้กันได้ ในด้านการปฏิบัติงานเรียกว่า การบริหารรัฐกิจ (Public Administration) ซึ่งเป็นการศึกษากิจกรรมของการบริหารในภาครัฐ ได้แก่ การใช้ศิลปะในการวางแผน การจัดองค์กร การจัดการเกี่ยวกับบุคลากรในองค์กร การอำนวยการ การประสานงานตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ การรายงานการปฏิบัติงาน และการบริหารงบประมาณ โดยอาศัยความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ และทักษะของนักบริหารแต่ละคนเข้ามาเป็นเครื่องช่วยในเรื่องของการบริหารจัดการองค์การด้วยความรู้ แนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนถึงหลักการที่ส่งเสริมการบริหารให้มีประสิทธิภาพการมีความคิดสร้างสรรค์ การนำทรัพยากรมาใช้ในการบริหาร ตลอดจนการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ด้วยการบูรณาการบริหารจัดการตามหลักพรหมวิหาร 4 มาบริหารองค์การและบุคลากร ประกอบด้วย เมตตา + กรุณา + มุทิตา + อุเบกขา นอกจากจะทำให้ทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสุข ยังช่วยให้บรรยากาศในสถานที่ทำงาน นำทำงานยิ่งขึ้น จะเป็นผู้นำที่มีภาวะผู้นำ เป็นผู้มีส่วนต่อลูกน้อง และมีจิตใจสงบเยือกเย็น เป็นมนุษย์จะประเสริฐได้ก็ต่อเมื่อมีคุณธรรม เมตตาเพื่อรักษาคน กรุณาเพื่อรักษาธรรม อุเบกขาเพื่อดำรงธรรม มุทิตานั้นใช้ปัญญาเพื่อดำรงความถูกต้องดีงาม

เอกสารอ้างอิง

- ดิน ปรัชญพฤทธิ. (2535). ศัพท์รัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธงชัย สันติวงศ์. (2543). องค์การและการบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- นิรมล กิตติกุล. (2549). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- บุญทัน ดอกไธสง. (2537). การจัดองค์การ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ไพบูลย์ ช่างเรียน. (2532). วัฒนธรรมการบริหาร. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต). (2548). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพมหานคร : สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ราชกิจจานุเบกษา. ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561 – 2580. หน้า 8, เล่ม 135 ตอนที่ 82 ก ราชกิจจานุเบกษา 13 ตุลาคม 2561.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2548). การบริหารจัดการและการบริหารการพัฒนาขององค์กรตามรัฐธรรมนูญและหน่วยงานของรัฐ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2545). การบริหารเมืองหลวงและการบริหารท้องถิ่น : สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น และไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โพธิ์เพช.
- สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป. อ. ปยุตโต). (2544). หลักแม่บทของการพัฒนาตน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ธรรมสภา.
- สมพงศ์ เกษมสิน. (2514). การบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เกษมสุวรรณ.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2565). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสาม พ.ศ. 2566 – 2570. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- อนันต์ เกตุวงศ์. (2523). การบริหารการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Andrew Heywood. (1997). Politics. London: Macmillan.
- Herbert A. Simon. (1947). Administrative Behavior. New york: Macmillian.
- Leonard D. White. (1958). The Republican Era: 1869 – 1901. New York.
- Thomson, Andrew; Wilson, John F. Lyndall Urwick, (2010). Management Pioneer: A Biography. New York: Oxford University Press.

อริยมรรคในฐานะเครื่องมือสร้างความสำเร็จในชีวิต*

The Eightfold Path as a Tool to Create Success in Life

พระธนายพงศ์ อาสนธิ¹

Phra Dhanayupong Asondhi¹

คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Faculty of Buddhism, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author, E-mail: offoason@gmail.com¹

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาอริยมรรคในพระพุทธศาสนา 2. วิเคราะห์อริยมรรคในฐานะเครื่องมือสร้างความสำเร็จในชีวิต นำเสนอในรูปแบบเชิงพรรณนา ผลการศึกษาพบว่า หลักธรรมในพระพุทธศาสนาเป็นปรัชญาแห่งเหตุและผล ทุกอย่างเกิดเพราะมีเหตุมีปัจจัย สร้างเหตุดี ผลย่อมดีด้วย การมุ่งผลดี ต้องมีหลักการที่ดี คือ อริยมรรค ในฐานะเครื่องมือสร้างความสำเร็จในชีวิต ทั้งในระดับโลกียะ และระดับโลกุตระ ได้แก่ การมีสัมมาทิฐิเป็นตัวนำที่ทำให้เข้าใจองค์แห่งอริยสัจ 4 คือ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค กิจสำคัญในอริยมรรคก็คือการปฏิบัติในสติปัฏฐาน 4 คือ กาย เวทนา จิต และธรรม ด้วยการใชสติพิจารณา มีการปฏิบัติธรรมที่เป็นรูปแบบอย่างเป็นทางการ และการปฏิบัติธรรมในชีวิตประจำวัน หรืออย่างไม่เป็นทางการ มีสติรู้เท่าทันปัจจุบัน ตามที่เป็นจริง

คำสำคัญ : อริยมรรค; ความสำเร็จในชีวิต

Abstract

This academic article has the objectives of 1. Studying the Noble Eightfold Path in Buddhism 2. Analyzing the Noble Eightfold Path as a tool to create success in life presented in a descriptive form. The study found that: The doctrine of Buddhism is a philosophy of cause and effect. Everything happens because of a cause, there is a factor, creating a good cause, and the result will be good with a focus on good results. There must be good principles. The Noble Eightfold Path as a tool to create success in life both in the world and in lokiya and These include having right view as a guide that leads the mind to the 4 Noble Truths, namely dukkha, samudaya, nirodha, and the path. The most important task in the

* Received May 1, 2022; Revised June 16, 2022; Accepted June 20, 2022

Noble Eightfold Path is the practice of the four foundations of mindfulness: body, feeling, mind and dharma. with mindful consideration. There is a formal form of dharma practice. and practice in daily life or informally Consciously aware of the present as it really be.

Keywords (18 pt.): The Noble Eightfold Path; successful in life

บทนำ

หลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนาเป็นปรัชญาแห่งเหตุและผล เข้าใจหลักความจริงที่มีอยู่โดยธรรมดา คือการที่สิ่งทั้งหลายอาศัยกันจึงเกิดขึ้น เพราะอาศัยปัจจัยสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันมา เป็นปัจจัยการ (สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตฺโต), 2564 : 74) หมายถึงสิ่งที่อาศัยกันและกันเกิดขึ้น คือ สิ่งนี้เกิดขึ้น ก็มีสิ่งนี้ตามมา หรือเมื่อสิ่งนี้ดับไปสิ่งนี้ก็ดับไป (พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช), 2551) เป็นกระบวนการของธรรมชาติที่มีอยู่อย่างนั้น คือ “เมื่อสิ่งนี้มีสิ่งนั้นจึงมี เพราะสิ่งนี้เกิดขึ้น สิ่งนี้จึงเกิดขึ้น เพราะสิ่งนี้ดับสิ่งนี้จึงดับ” (พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539 : 16/21/38.) ขณะที่เราเพิ่งดูเฉพาะผลอย่างหนึ่ง ว่าเกิดจากปัจจัยนั้น ต้องทราบด้วยว่าที่แท้นั้น ต้องมองให้ครบทั้งสองด้าน คือ ผลแต่ละอย่างเกิดโดยอาศัยปัจจัยหลายอย่าง ปัจจัยแต่ละอย่างหนุนให้เกิดผลหลายอย่าง ทุกอย่างเกิดเพราะมีเหตุ มีปัจจัย อาศัยกันเกิดตามธรรมชาติธรรมดา

ในการดำรงชีวิตของมนุษย์ทั่วไปมักมีความอยาก ความปรารถนาครอบคลุมนิจ และปฏิบัติจัดการกับสรรพสิ่งด้วยการเอาความอยาก ความปรารถนาเป็นตัวกำหนด ไม่ได้ใช้ปัญญาซึ่งมีฐานอยู่ที่การมีสัมมาทิฐิเป็นความรู้เข้าใจ หรือรู้เท่าทันความจริงของสิ่งทั้งหลายที่ตนเกี่ยวข้อง และปฏิบัติจัดการด้วยปัญญาใช้ปัญญาวิเคราะห์สืบค้นออกมาว่าเมื่อเรากระทำการเช่นใด ผลลัพธ์ก็จะออกมาเช่นนั้น หลักปฏิบัติในชีวิตมนุษย์ก็คือการมีหลักการที่ถูกต้องเป็นเครื่องมือที่จะตัดสินใจให้เข้าใจสถานะที่เป็นเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่ง ที่จะให้สิ่งนั้นๆ เจริญงอกงาม ด้วยความเข้าใจว่าทุกอย่างเกิดเพราะมีเหตุมีปัจจัย ดังนั้นถ้าเราอยากให้อชีวิตของเราสมบูรณ์ มีความสำเร็จที่งดงาม มีหลักปฏิบัติ ดังนี้คือ

1. ทำความดี พึงมุ่งผลดีตามหลักการไว้ก่อนเมื่อเหตุดี ผลย่อมดีด้วย ซึ่งเมื่อทำก็ย่อมได้ ทำดีเพื่อฝึกตน เพื่อให้ชีวิตเจริญงอกงาม ในพระอภิธรรมปิฎกแสดงหลักพิจารณาว่า กรรมดี กรรมชั่ว ที่ทำแล้วจะให้ผลปรากฏออกมานั้น ขึ้นต่อองค์ประกอบอีก 4 อย่าง คือ คติ (ภาพ-ถิ่น ที่เกิด ที่อยู่ทางชีวิต) อุบัติ (สภาพกาย, รูปร่าง) กาละ (เวลา, ยุคสมัย, จังหวะ) ปโยคะ (การที่做着เหมาะสมตรง คือ สมบัติ 4 และ วิบัติ 4 (พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539 : 35/840/48-9)

2. สร้างเหตุปัจจัยที่จะให้เกิดผลที่ต้องการ ซึ่งเกิดจากปัจจัยหลายอย่างพร้อมแล้ว ไม่ติดในลัทธิเหตุเดียวผลเดียว ให้มุ่งผลดีตามสถานะที่เป็นหลักการหรือเป็นแกน เมื่อยังต้องการผลดีด้านไหนอีก เช่นในทางสังคม เป็นต้น ก็พิจารณาให้ครบ แล้วสร้างกรรมดีให้ได้เหตุปัจจัยพร้อมที่จะเกิดผลดีตามที่ต้องการ

3. ฝึกฝนปรับปรุงตนให้ดียิ่งขึ้นไป ตามหลักความไม่ประมาท โดยเฉพาะความไม่ประมาทในการศึกษา เราจะต้องฝึกกาย วาจา จิตใจ และปัญญา ด้วย ศีล สมาธิ ปัญญา ให้สามารถสร้างกรรมที่ดียิ่งขึ้นๆ เช่น จากกรรมชั่ว เปลี่ยนมาทำกรรมดี จากกรรมดี ก็ก้าวไปสู่กรรมดีที่ประณีตหรือสูงยิ่งขึ้นๆ ให้ชีวิตจากอกุศลมาก กุศลอน้อย ไปสู่อกุศลอน้อย กุศลมาก พัฒนตนให้ดียิ่งขึ้นตามหลักธรรม ซึ่งเป็นกฎธรรมชาติ การที่สิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือปรากฏการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง จะเกิดมีขึ้นได้ ต้องอาศัยเหตุปัจจัยต่างๆ หลากหลาย ประชุมกันพร้อม (สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตฺโต), 2563 : 217)

ถ้าเรารู้ไม่ทันกระแสแห่งเหตุปัจจัย ชีวิตจะตกเป็นทาสของความปรารถนา ความอยาก (ตัณหา) ถูกมันกระแทกบีบคั้นจากความเข้าใจผิดสุดโต่งว่า อะไรๆ เป็นเพราะตนเองทำเองทั้งสิ้น ไม่คำนึงถึงองค์ประกอบและสิ่งแวดล้อมอื่นๆ ที่เป็นปัจจัยเกี่ยวข้อง ดังนั้นเราต้องหาเครื่องมือที่จะเป็นหลักปฏิบัติ แม้ว่าปัจจัยทางสังคมจะมีความสำคัญมาก แต่ก็ต้องไม่มองข้ามความสำคัญของปัจจัยภายในตัวบุคคล ปัจจัยที่ดีงาม ซึ่งทำให้เกิดความประพฤติปฏิบัติ และการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องสามารถสร้างความสำเร็จในชีวิตได้ อริยมรรคเป็นการประมวลคำสอนภาคปฏิบัติ คือระบบจริยธรรมทั้งหมดของพระพุทธศาสนา มีขอบเขตกว้างขวาง และมีรายละเอียดมาก เป็นทางสายกลาง สายเดียวแต่มีองค์ประกอบ 8 อย่าง (สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตฺโต), 2563 : 282) คือ

1. สัมมาทิฐิ ปัญญาเห็นชอบ (Right View, Right Understanding)
2. สัมมาสังกัปปะ ดำริชอบ (Right Thought)
3. สัมมาวาจา วาจาชอบ (Right Speech)
4. สัมมากัมมันตะ กระทำชอบ (Right Action)
5. สัมมาอาชีวะ เลี้ยงชีพชอบ (Right Livelihood)
6. สัมมาวายามะ พยายามชอบ (Right Effort)
7. สัมมาสติ ระลึกชอบ (Right Mindfulness)
8. สัมมาสมาธิ จิตมั่นชอบ (Right Concentration)

องค์ประกอบ 8 ประการ) นี้ เรียกสั้นๆว่า อริยมรรค เป็นข้อปฏิบัติที่นำไปสู่ความสำเร็จในชีวิต ทั้งในระดับโลกียะ และระดับโลกุตระ จนถึงขั้นญาณทัสสนะ ทำให้เกิดปัญญาในระดับต่างๆ และเข้าสู่พระนิพพาน เพราะเมื่ออริยมรรคถึงพร้อมต้องกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันย่อมทำให้เกิดดวงตาเห็นธรรม ก่อให้เกิดญาณปัญญา เป็นอิสระปราศจากเครื่องร้อยรัดพันธนาการต่างๆ คือ อวิชชา ตัณหา อุปาทาน

จากที่กล่าวมาแล้ว ผู้เขียนบทความจึงมองเห็นความสำคัญในการใช้เครื่องมือพัฒนาชีวิตที่เป็นระบบศีลธรรมและจริยธรรมในพระพุทธศาสนา โดยเลือกที่จะศึกษาอริยมรรค ในฐานะเครื่องมือสร้างความสำเร็จในชีวิต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาอริยมรรคในพระพุทธศาสนา 2. วิเคราะห์อริยมรรค ในฐานะเครื่องมือสร้างความสำเร็จในชีวิต

อริยมรรค: เส้นทางสู่ความสำเร็จ

อริยมรรคเป็นทางสายกลาง หมายถึง การไม่ยึดถือสุดทางทั้ง 2 ได้แก่ อัตตกิลมณานุโยค ได้แก่ การประกอบตนเองให้ลำบากเกินไป กามสุขัลลิกานุโยค คือ การพัวพันในกามในความสบาย พระพุทธเจ้าทรงกำหนดหลักทางสายกลางนี้ไว้ชัดเจน สรุปลงได้ใน "ไตรสิกขา" ได้แก่ ศีล สมาธิ ปัญญา ซึ่งเป็นหลักจริยธรรมย่อมต้องคู่กับหลักศีลธรรมอันเป็นสายกลางเช่นกัน (พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539 : 35/840/48-9)

1) ความหมายของอริยมรรค

(1) จากพระสูตร เมื่อประมวลจากพระสูตรต่างๆ เช่น หมายถึงธรรมอันเป็นหนทาง หรือข้อปฏิบัติที่ผู้ปฏิบัติตามจะรู้เองเห็นเองตามที่พระพุทธเจ้าตรัส โดยถูกเวลา เป็นคำจริง อิงประโยชน์ อิงธรรม อิงวินัย คือ อริยมรรคมีองค์ 8 อันประเสริฐ (พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539 : 9/393/164) ในมหาขันธกะ กล่าวถึง ที่สุด 2 อย่างนี้บรรพชิตไม่พึงเสพ คือ 1. กามสุขัลลิกานุโยค ในกามทั้งหลาย เป็นธรรมอันทราม เป็นของชาวบ้าน เป็นของปุถุชน ไม่ใช่ของพระอริยะ ไม่ประกอบด้วยประโยชน์ 2. อัตตกิลมณานุโยค เป็นทุกข์ ไม่ใช่ของพระอริยะ ไม่ประกอบด้วยประโยชน์ มัชฌิมาปฏิปทา ไม่เอียงเข้าใกล้ที่สุด 2 อย่างนั้น เป็นปฏิปทาก่อให้เกิดจักขุ ก่อให้เกิดญาณ เป็นไปเพื่อความสงบ เพื่อความรู้ยิ่ง เพื่อความตรัสรู้ เพื่อพระนิพพาน ได้แก่ อริยมรรคพระไตรปิฎกฉบับภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539 : 4/13/20-24) จากจุฬเวทลลสูตร กล่าวอริยมรรคว่า เป็นปฏิปทาที่ก่อให้เกิดจักขุ เกิดญาณ เป็นไปเพื่อสงบระงับ เพื่อรู้ยิ่ง เพื่อตรัสรู้ เพื่อนิพพาน สรุปลงใน ไตรสิกขา ได้แก่ ศีล สมาธิ ปัญญา ซึ่งเป็นหลักจริยธรรมคู่กับหลักศีลธรรมอันเป็นสายกลางเช่นกัน พระพุทธเจ้าทรงจัดสัมมวาจา สัมมากัมมันตะ และสัมมาอาชีวะ เข้าในศีลขันธ์ สัมมาวายามะ สัมมาสติ และสัมมาสมาธิ ทรงจัดเข้าในสมาธิขันธ์ และสัมมาทิฐิ และสัมมาสังกัปปะ เข้าเป็นปัญญาขันธ์ (พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539 : 12/460/500)

(2) ความหมายในแนวคิดของนักวิชาการและนักปราชญ์ร่วมสมัย

สมเด็จพระพุทธชินวงศ์ (สมศักดิ์ อุปสมมหาเถระ) กล่าวไว้ใน อริยวังสปฏิปทา ดังนี้ มัชฌิมาปฏิปทาเป็นทางปฏิบัติ (เพื่อความสงบกิเลส) กล่าวคือเป็นเหตุให้ กิเลสเครื่องเศร้าหมองสงบลงได้ ในขณะที่ผู้ปฏิบัติธรรมกำลังเจริญอริยมรรคมีองค์ 8 อยู่ นั้น กิเลส จะถูกระงับเอาไว้ วิปัสสนาญาณ จะสยบ กิเลสไว้ได้ชั่วคราวเป็นตทังคปหาน (ละได้ชั่วคราว) และ มรรคญาณจะทำลายกิเลสได้อย่างเด็ดขาด เป็นสมุจเฉตปหาน (ละได้โดยเด็ดขาด) มัชฌิมาปฏิปทา เป็นทางดำเนินสู่ความดับทุกข์คือการรู้แจ้งพระนิพพาน ผู้ปฏิบัติธรรมจะหยั่งเห็นอริยสัจ 4 ด้วยมรรคญาณ และสามารถรู้แจ้งพระนิพพานด้วยผลญาณ เมื่อพระอรหันต์ดับขันธสิ้นชีวิตแล้ว ก็จะไม่เวียนว่ายมาเกิดอีกจึงถือว่าเป็นการดับทุกข์อย่างสิ้นเชิง (สมเด็จพระพุทธชินวงศ์ (สมศักดิ์ อุปสมมหาเถระ), 2554).

วัชร งามจิตร์เจริญ ได้กล่าวไว้ว่า อริยมรรค คือ มัชฌิมาปฏิปทา หรือ ข้อปฏิบัติที่อยู่ตรงกลาง เรียกสั้น ๆ ว่า ทางสายกลาง เพราะอยู่ตรงกลางระหว่างการปฏิบัติที่ผิดต่าง ๒ อย่าง คือ อัตตกิลมณานุโยค (การทรมานตนเอง) และ กามสุขัลลิกานุโยค (การหมกมุ่นกับความสุขอันเกิดจากการเสพกามคุณ) อริยมรรคคือหลักปฏิบัติอันเดียวกันกับไตรสิกขา เพียงแต่ไตรสิกขามีขอบข่ายกว้าง กว่า เพราะอริยมรรค

มี องค์ 8 เป็นส่วนหนึ่งของไตรสิกขาหรือเป็นไตรสิกขาประเภทหนึ่ง แต่ไตรสิกขา ไม่ใช่อริยมรรคและไม่อาจสรุปลงในอริยมรรคได้ แต่อริยมรรคสรุปลงในไตรสิกขาได้ (วัชรระ งามจิตรเจริญ, 2552)

แสง จันทรงาม ได้กล่าวไว้ว่า อริยมรรค คือ หนทาง หรือทางสายกลาง มีสายเดียว แต่มี 8 ขั้น อยู่ตรงกลางระหว่างทางสุดโต่ง 2 สาย คือ กามสุขัลลิกานุโยค ซึ่งเป็นทางขวาสุด หมายถึงการแสวงหาความสุขจากกามอย่างเต็มที่ และอตฺตกิลมณานุโยค กล่าวคือ มรรคองค์แรกเกิดขึ้นเมื่อพระองค์ยัง เป็นเจ้าชาย สิทธัตถะได้ทอดพระเนตรเห็น คนแก่ คนเจ็บ คนตาย แล้วทรงเห็นความจริงคือ “ทุกข์” การเห็นทุกข์คือการเห็นชอบหรือสัมมาทิฐินั่นเอง ต่อมาทรงดำริที่จะออกบวชเพื่อ แสวงหาทางพ้นทุกข์ซึ่งเป็นสัมมาสังกัปปะ เมื่อทรงผนวชเป็นสมณะมีศีลมีธรรมซึ่งเป็นสัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ โดยอัตโนมัติ เมื่อทรงเลิกราเพื่อบุญตบะหันมาปฏิบัติทางจิต ทรงตั้งใจเด็ดเดี่ยวไม่ย่อท้อ ทรงมีสติกำหนดรู้ และทรงเพ่งลมหายใจเข้าออก ซึ่งเป็นสัมมาวายามะ สัมมาสติ สัมมาสมาธิ ดังนั้น อริยมรรค จึงเป็นสูตรที่พระพุทธองค์ทรงสร้างขึ้นจากประสบการณ์ในช่วงเวลา 6 ปี แห่งการค้นคว้าหาสัจธรรมของพระองค์เอง (แสง จันทรงาม, 2532)

เดือน คำดี ได้กล่าวไว้ว่า อริยมรรค ประมวลหลักจริยธรรมทั้งหมด ในพุทธปรัชญา เป็นคำสอนภาคปฏิบัติโดยตรงเพื่อช่วยให้การดำเนินไปสู่ความจริงสูงสุดเป็นไปได้ เพราะพุทธปรัชญามีความหมายกับชีวิตภาคปฏิบัติเป็นสำคัญและเป็นกระบวนการแก้ปัญหาชีวิตภาคปฏิบัติอย่าง สัมพันธ์กับผลซึ่งเรียกว่า ปฏิเวธกระบวนการแก้ปัญหาตามหลักมัชฌิมาปฏิปทา นี้เรียกอีกอย่างหนึ่ง ว่า การดำเนินชีวิตไปตามระบบพรหมจรรย์เพื่อบรรลุความสิ้นกรรม คือการไม่ปฏิบัติผิดในทางที่ สุดโต่งทั้งสองสายอันได้แก่ กามสุขัลลิกานุโยค คือการหมกมุ่นอยู่ด้วยกามสุข และ อตฺตกิลมณานุโยค คือ การสร้างความลาบากเดือดร้อนแก่ตนเอง (เดือน คำดี, 2541)

สรุปความหมายได้ว่า อริยมรรค หมายถึง ข้อปฏิบัติที่เป็นทางสายกลางอันประเสริฐซึ่งนำไปสู่ การแก้ปัญหาของชีวิตเพื่อให้มีชีวิตที่ดีงามถูกต้องสมบูรณ์ทางจิตใจ และปัญญา มีองค์ประกอบซึ่งเป็นวิธีปฏิบัติ อันถูกต้อง 8 ประการ คือสัมมาทิฐิ สัมมาสังกัปปะ สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ สัมมาวายามะ สัมมาสติ สัมมาสมาธิาร สรุปประมวลได้ในไตรสิกขา ทั้งความหมายตามพระไตรปิฎกและในทัศนะของนักวิชาการและนักปราชญ์ร่วมสมัยมีความหมายว่าอริยมรรคเป็นข้อปฏิบัติที่เป็นทางสายกลางสำหรับใช้ปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาของชีวิตให้มีชีวิตที่ถูกต้องดีงาม และสมบูรณ์ทางพฤติกรรม จิตใจ และปัญญา เป็นหลักธรรมการแสวงหาความจริงหรือสัจธรรมของพระพุทธเจ้า สรุปได้ว่าอริยมรรคเป็นเครื่องมือที่สามารถนำมาใช้เป็นหลักปฏิบัติ เพื่อการก้าวไปสู่ความสำเร็จในชีวิต

2) ความสำคัญของอริยมรรค

อริยมรรคมีความสำคัญเพราะประมวลหลักจริยธรรมทั้งหมดในพุทธปรัชญา อริยมรรค เป็นธรรมที่ขัดเสียดซึ่งสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์ ดังในเรื่องพุทธประเพณีว่า “พระตถาคตเจ้าทั้งหลายทรงทราบเรื่อง ตรีสถามก็มี ไม่ตรีสถามก็มี ทรงทราบกาลอันควรตรีสถามก็มี ไม่ตรีสถามก็มี ตรีสถามเรื่องที่เป็นประโยชน์ ไม่ตรีสถามเรื่องที่ไม่เป็นประโยชน์ เพราะพระตถาคตเจ้าทั้งหลายทรงขัดเรื่องที่ไม่เป็นประโยชน์เสียด้วยอริยมรรคแล้ว (พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539 : (12/146/147) อริยมรรคเป็นทาง

ปฏิบัติ เพื่อสงบกิเลส เป็นเหตุให้ กิเลสเครื่องเศร้าหมองสงบลงได้ ในขณะที่ผู้ปฏิบัติธรรมกำลังเจริญอริยมรรคมีองค์ 8 อยู่ นั่น กิเลสจะถูกระงับเอาไว้ วิปัสสนาญาณ จะสยบกิเลสไว้ได้ชั่วคราวเป็นตถาคปหาน (ละได้ชั่วคราว) และ มรรคญาณจะทำลายกิเลสได้อย่างเด็ดขาดเป็นสมุจเฉตปหาน (ละได้โดยเด็ดขาด) สามารถกระทำได้ถึงที่สุดแห่งทุกข์ คือ พระนิพพานได้ ในมัชฌิมนิกายอุปปิณณาสกแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของอริยมรรค ไว้หลายประการดังนี้ “อริยมรรค นี้ ชื่อว่าเป็นธรรมไม่มีกิเลส เพราะเป็นปฏิปทาก่อให้เกิดจักขุก่อให้เกิดญาณ เป็นไปเพื่อความสงบ เพื่อความรู้ยิ่ง เพื่อความตรัสรู้ เพื่อนิพพานนี้ ไม่มีทุกข์ ไม่มีควาเมียดเบียน ไม่มีความคับแค้น ไม่มีความเร่าร้อน และเป็นข้อปฏิบัติถูก” (พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539 : (14/335/339))

สัมมาทิฐิสูตร ได้แสดงให้เห็นความสำคัญของอริยมรรค ว่า เป็นปฏิปทาให้ถึงความดับแห่งธรรมหลายประการ คือ อาหาร ทุกข์ ชราและมรณะ ขาติ ภพ อุปาทาน ตัณหา เวทนา ผัสสะ อายตนะ นามรูป วิญญาณ สังขาร อวิชชา อาสวะ ความสิ้นราคะ ความสิ้นโทสะ และสิ้นโมหะ เรียกว่า นิพพาน ข้อปฏิบัติที่ทำให้ถึงนิพพาน นั่นก็คือ อริยมรรค (พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539 : (12/104/100)) ในมหาโคปาลสูตรกล่าวว่า ภิกษุในธรรมวินัยนี้รู้อริยมรรคตามความเป็นจริง ภิกษุฉลาดในโคจร รู้ชัดสติปัฏฐาน 4 ประการ รู้จักประมาณเพื่อจะรับจิวร บิณฑบาต เสนาสนะ คิลานปัจจัยเภสัชบริขารที่พวกคหบดีผู้มีศรัทธาปวารณานำไปถวายเฉพาะ เป็นผู้บูชาภิกษุทั้งหลายผู้เป็นเถระ เป็นรัตตัญญู เป็นผู้บวชนาน เป็นสังฆบิดร เป็นสังฆปริณายก ด้วยการบูชาอย่างยิ่ง เข้าไปตั้งเมตตากายกรรม เมตตาวาจกรรม เมตตานิกรรมทั้งต่อหน้าและลับหลังในเหล่าภิกษุผู้นี้ (พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539 : (12/346/383))

สรุปความว่า ความสำคัญของอริยมรรค คือ เป็นทางสายกลางที่พระพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้า พระอรหันตสาวก และพระอริยเจ้าทั้งหลายดำเนินไปสู่ความดับทุกข์ เป็นแนวทางการปฏิบัติเพื่อทำความสิ้นไปแห่งทุกข์ทั้งปวง มัชฌิมาปฏิปทาได้ชื่อว่าอริยมรรค คือ หนทางปฏิบัติของพระอริยบุคคลประกอบด้วยองค์ 8 ในอริยวังสปฏิปทาได้แสดงไว้ว่า อริยมรรคนี้เป็นเหตุปัจจัยให้เกิดวิปัสสนาปัญญา และเป็นปัจจัยให้เกิดมรรคญาณ ผลญาณ และนิพพาน

กรอบความคิดในการสร้างความสำเร็จในชีวิต (Concept Idea)

ในบริบทของกรอบความคิดนี้ เป็นการวิเคราะห์อริยมรรคที่เป็นหลักการปฏิบัติเพื่อสร้างความสำเร็จในชีวิต ประกอบด้วยทางเดิน 8 สาย

- 1) สัมมาทิฐิ (Right View) ปัญญาเห็นชอบ เห็นถูกต้อง คือเห็นแจ้งอริยสัจ ได้แก่
 - ก) ทุกข์ คือตัวทุกข์ ได้แก่ ความเกิด ความแก่ ความเจ็บ ความตาย ความเศร้าโศก
 - ข) สมุทัย คือเหตุให้เกิดทุกข์ ได้แก่ อวิชชา ตัณหา อุปาทาน อันเป็นกิเลส
 - ค) นิโรธ คือความดับทุกข์ ได้แก่ ดับกิเลสตัณหาด้วยอริยมรรค
 - ง) มรรค คือหนทางดับทุกข์ ได้แก่ อริยมรรค มีปัญญาเห็นชอบ เป็นต้น

2) สัมมาสังกัปปะ (Right Thought) ดำริชอบ คือ ความคิดที่ถูกต้อง คือมโนสุจริต 3 คือ คิดออกจากกามจากตัวทุกข์ คิดไม่พยาบาทผู้อื่น คิดไม่เบียดเบียนผู้อื่น

ทั้งสองข้อนี้จัดเป็น ปัญญา (Wisdom) (อริปัญญาลึกซึ้ง) ได้แก่ศึกษาเรื่องปัญญา พัฒนาความคิดให้เข้าใจแจ่มแจ้งแล้วนำไปใช้ให้ถูกต้อง เพราะปัญญาเป็นแสงสว่างของใจ และเป็นศัตรูโดยตรงกับความโง่ (อวิชชา) ปัญญามี 3 ทาง คือ

ก) จินตามยปัญญา ปัญญาเกิดจากการพิจารณาเหตุผล มีความคิดในทางดี

ข) สุตมยปัญญา ปัญญาเกิดจากการฟัง การศึกษาเล่าเรียน เขียนอ่าน

ค) ภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากการฝึกอบรม ลงมือปฏิบัติการจริงทำจริง

3) สัมมาวาจา (Right Speech) เจรจาชอบ ได้แก่ วจีสจฺจิริต ๔ คือ ไม่พูดเท็จหลอกลวง, ไม่พูดส่อเสียดยุแหยให้แตกกัน, ไม่พูดคำหยาบคายเสียหาย, ไม่พูดเพ้อเจ้อ เหลวไหล ไร้สาระ ไม่มีประโยชน์ พูดแต่ในทางให้เกิดสามัคคี ปองดอง รักเคารพนับถือกัน ให้เกียรติซึ่งกันและกัน

4) สัมมากัมมันตะ สัมมากัมมันตะ เป็นหนึ่งในมรรค 8 หรือ มรรคมืองค์แปด กระทำชอบ ทำการชอบ คือ การกระทำที่เว้นจากความประพฤติชั่วทางกาย 3 อย่าง อันได้แก่ การงดเว้นจากการฆ่าสัตว์ การงดเว้นจากการถือเอาสิ่งของที่ขามิได้ให้ การงดเว้นจากการประพฤติผิดในกามสัมมากัมมันตะ (Right Action) ประพฤติชอบ ได้แก่ กายสุจริต ๓ คือ ไม่ฆ่าสัตว์ไม่เบียดเบียน, ไม่ลักทรัพย์ไม่ขโมยของใคร, ไม่ประพฤติผิดในคู่ครอง ไม่เป็นชู้ ไม่นอกใจคนรัก

5) สัมมาอาชีวะ สัมมาอาชีวะเป็นหนึ่งในอริยมรรค หรือ มรรคมืองค์แปด สัมมาอาชีวะ หมายถึงการใช้ชีวิตด้วยการบริโภคปัจจัยสี่ อย่างมีกนน้อย เท่าที่จำเป็น ถ้าเป็นนักบวชที่อยู่ด้วยการขอ ต้องรักษาปัจจัยสี่ของทายกอย่างดี เพื่อให้คุ้มค่าต่อผู้ให้ ไม่เบียดเบียน และไม่แสวงสิ่งทีนอกเหนือจากปัจจัยสี่โดยไม่จำเป็นเช่น กามคุณ 5 เพราะแม้ไม่แสพกามคุณ มนุษย์ก็สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ สัมมาอาชีวะของผู้บวชคือไม่แสพบริโภคเกินจำเป็น เช่น ดูการละเล่น แต่งตัว เป็นต้น เลี้ยงชีพชอบ หมายถึงการทำมาหากินด้วยอาชีพที่สุจริต สัมมาอาชีวะ หมายถึง การเว้นมิฉฉาอาชีวะ อันได้แก่ การเลี้ยงชีพไม่ชอบ คือการแสวงหาปัจจัยมาบริโภคที่มีชอบ คือการโกงหรือหลอกลวง เว้นการประจบสอพลอ การบีบบังคับขู่เข็ญ และการต่อลาภด้วยลาภ หรือก็คือการแสวงหาลาภโดยไม่ประกอบด้วยความเพียร (สัมมาวายามะ) คือขี้เกียจ อยากได้มาง่ายๆโดยไม่อาศัยกำลังแห่งสติปัญญาและร่างกาย ขี้โลภจนไม่ชอบธรรม เช่น เบียดเบียนลูกจ้าง และทำลายสิ่งแวดล้อม สังคม เพื่ออย่างได้มาก เสียให้น้อยรวมถึงการไม่ประกอบมิฉฉาอาชีวะ 5 ประเภท ได้แก่

สัตถวณิชา คือ การขายอาวุธ ได้แก่ อาวุธปืน อาวุธเคมี ระเบิด นิวเคลียร์ อาวุธอื่นๆ เป็นต้น อาวุธเหล่านี้หากมีเจตนาเพื่อทำร้ายกัน จะก่อให้เกิดการทำลายล้างซึ่งกันและกัน โลกจะไม่เกิดสันติสุข

สัตตวณิชา หมายถึง การค้าขายมนุษย์ ได้แก่ การค้าขายเด็ก การค้าทาส ตลอดจนการใช้แรงงานเด็กและสตรีอย่างทารุณ รวมถึงการขายตัวหรือขายบริการทางเพศทั้งของตัวเองและผู้อื่น

มังสวณิชา หมายถึง ค้าขายสัตว์เป็น สำหรับฆ่าเพื่อเป็นอาหารเป็นการส่งเสริมให้ทำผิดศีลข้อที่ 1 คือการฆ่าสัตว์ตัดชีวิต

มัจฉวณิชา หมายถึง การค้าขายน้ำเมา ตลอดจนการค้าสารเสพติดทุกชนิด รวมถึงการเสพ

เองวิสวนิชา หมายถึง การค้าขายยาพิษ ซึ่งเป็นอันตรายต่อผู้ใช้ รวมทั้งเป็นอันตรายต่อสัตว์

6) สัมมาวายามะ สัมมาวายามะเป็นหนึ่งในมรรค 8 หรือ มรรคมืองค์แปด เพียรชอบ เกิดฉันทะ พยายาม ปราศจากความเพียร ประคองจิตไว้ ตั้งจิตไว้เพื่อมิให้อกุศลธรรมอันลามกที่ยังไม่เกิด ไม่บังเกิดขึ้น เพื่อละอกุศลธรรมอันลามกที่บังเกิดขึ้นแล้ว เพื่อให้กุศลธรรมที่ยังไม่เกิดบังเกิดขึ้น เพื่อความตั้งอยู่ไม่เลื่อนหาย เจริญยิ่ง ไพบูลย์ มีขึ้น เต็มเปี่ยมแห่งกุศลธรรมที่บังเกิดขึ้นแล้ว การจะเกิดสัมมาสติ ต้องอาศัยความเพียร พยายามกำหนดสติอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ จนเกิดเป็นสัมมาสมาธิ ดังนั้นสัมมาวายามะจึงต้องมีอยู่ก่อนและเคียงคู่กันไปกับสัมมาสติ

7) สัมมาสติ สัมมาสติ คือการมีสติกำหนดตระลึกรู้อยู่เป็นนิจว่า กำลังทำอะไรอยู่ กำหนดรู้สภาวะที่เกิดขึ้นจริงในขณะปัจจุบัน ในสภาวะทั้ง 4 คือ กาย เวทนา จิต และธรรม

กายานุปัสสนาสติปัฏฐาน การกำหนดตระลึกรู้ในกาย คือ อิริยาบถ 4 การเคลื่อนไหว (อานา ปานบรรพ อิริยาปถบรรพ สัมปชัญญะบรรพ ปฏิกุณณสิการบรรพ ธาตุมนสิการบรรพ นวสีลิกาบรรพ)

เวทนานุปัสสนาสติปัฏฐาน การกำหนดตระลึกรู้ในเวทนา คือ เวทนาทางกาย ทางใจ สุข ทุกข์ อุเบกขา

จิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน การกำหนดตระลึกรู้ในจิต จิตมีโทสะรู้ มีราคะรู้ มีโมหะรู้ ฯลฯ

ธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน การกำหนดตระลึกรู้ในธรรม คือ สัญญา(ความนึก)และสังขาร (ความคิด) นิรวรณ 5 อุปาทานขันธ 5 आयตนะภายในและภายนอก 6 โพชฌงค์ 7 อริยสัจ 4

8) สัมมาสมาธิ สัมมาสมาธิ แปลว่า สมาธิชอบ คือความตั้งใจมั่นโดยถูกต้อง โดยการที่กุศลจิต มีอารมณ์เป็นอันเดียว (ความตั้งมั่นแห่งกุศลจิตในอารมณ์อันใดอันหนึ่ง ไม่ฟุ้งซ่าน) เข้าถึง ปฐมฌาน ทุตติยฌาน ตติยฌาน และ จตุตถฌาน สัมมาสมาธิมีทั้งหมด 4 ประการด้วยกันคือ

จิตสังัดแล้วจากกามทั้งหลาย สังัดแล้วจากกรรมที่เป็นอกุศลธรรมทั้งหลาย เข้าถึงปฐมฌาน ประกอบด้วยวิตกวิจารณ์ มีปีติและสุขอันเกิดจากวิเวก

เพราะความที่วิตกวิจารณ์ทั้งสองระงับลง เข้าถึงทุตติยฌาน เป็นเครื่องผ่อนคลายแห่งใจในภายใน ให้สมาธิเป็นธรรมอันเอกผุดขึ้น ไม่มีวิตกวิจารณ์ มีแต่ปีติและสุขอันเกิดจากสมาธิ

เพราะความจางคลายไปแห่งปีติ เป็นผู้อยู่อุเบกขา มีสติและสัมปชัญญะ และเสวยสุขด้วยนามกาย มีสติ อยู่เป็นปรกติสุข เข้าถึงตติยฌาน

เพราะละสุขและทุกข์เสียได้ เพราะความดับไปแห่งโสมนัสและโทมนัสทั้งสอง เข้าถึงจตุตถฌาน ไม่มีทุกข์ ไม่มีสุข มีแต่ความที่สติเป็นธรรมชาติบริสุทธิ์เพราะอุเบกขา

สัมมาสมาธิในชีวิตประจำวันเป็นการ Focus ในสิ่งที่ทำ ไม่เลื่อนลอย ฟุ้งซ่าน และตรงไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีพลัง ในทุกๆ วัน วันละ อย่างน้อย 5 นาที เราจำเป็นต้องฝึกสมาธิ เช่น การกำหนดลมหายใจ การจดจ่ออยู่กับลมหายใจ การที่เราทำแบบนี้ ทุกวันจะทำให้จิตของเรามีพลังแห่งการ Focus ที่สามารถนำไปแก้ปัญหามรรคองค์ 1 ถึง มรรคองค์ 7

เมื่อวิเคราะห์กับไตรสิกขา:

- สัมมาทิฏฐิ กับ สัมมาสังกัปปะเป็นเรื่องของปัญญา

- สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ และสัมมาอาชีวะ ก็คือ ศีล

- สัมมาวายามะ สัมมาสติ สัมมาสมาธิ ก็คือเรื่องมี ความพยายามกระทำการใดๆด้วยสติ สมาธิที่มั่นคง นั่นเอง

มรรคมีองค์ 8 ข้อ 1, 2 จึงเป็น ปัญญา ข้อ 3, 4, 5 จึงเป็น ศีล และข้อ 6, 7, 8 จึงเป็น สมาธิ และ ศีล สมาธิ ปัญญา ก็คือ ไตรสิกขา ดังนั้น เมื่อถือศีลมั่นคง ปฏิบัติธรรมเจริญสมาธิ ก็จะเกิดปัญญา นำไป พิจารณาไตรลักษณ์ อริยสัจ 4 ที่สุดแล้วจะเกิดความปล่อยวางได้ ข้อสำคัญอย่าเกิดความหลงหรือโมหะ ระหว่างเส้นทางสู่ความปล่อยวาง

อริยมรรคในฐานะเครื่องมือสร้างความสำเร็จในชีวิต

การปฏิบัติในอริยมรรค เริ่มต้นจากสัมมาทิฐิ (ปัญญา) คือความเข้าใจถูกต้อง ย่อมเป็นประโยชน์ ในกิจการทั่วไปทุกประเภททั้งทางโลกและทางธรรม ในบทความนี้จะเป็นการวิเคราะห์อริยมรรคในฐานะ เครื่องมือสร้างความสำเร็จในชีวิตใน 2 ระดับ คือ ระดับโลกียะ และในระดับโลกุตระ

1) อริยมรรคในฐานะเครื่องมือสร้างความสำเร็จในชีวิตระดับโลกียะ หมายถึง การดำเนิน ชีวิตประจำวันที่เนื่องด้วยกระแสโลก แต่ก็มีผลระบงสำรวมกายใจ ไม่ประมาท มีความตั้งใจตั้งมั่นเป็นกลาง และใคร่ครวญทุกสิ่งด้วยปัญญาไม่ยึดมั่นถือมั่นอะไรๆ เกินจริง มีความปล่อยวางเป็นปกติ

การมีอริยมรรคเป็นเครื่องมือในการใช้ชีวิต คือการปฏิบัติใน ศีล สมาธิ ปัญญา

ข้อ 3, 4, 5 จึงเป็น ศีล วชิสุจิริต 4 คือ ไม่พูดเท็จหลอกลวง, ไม่พูดส่อเสียดยุแหยให้แตกกัน, ไม่พูด คำหยาบคายเสียหาย, ไม่พูดเพ้อเจ้อ เหลวไหล ไร้สาระ ไม่มีประโยชน์ พูดแต่ในทางให้เกิดสามัคคี ปองดอง รักเคารพนับถือกัน ให้เกียรติซึ่งกันและกัน เว้นจากความประพฤติชั่วทางกาย และประพฤติชอบ ได้แก่ กาย สุจิริต 3 คือ ไม่ฆ่าสัตว์ไม่เบียดเบียน, ไม่ลักทรัพย์ไม่ขโมยของใคร, ไม่ประพฤติผิดในคู่ครอง ไม่เป็นชู้ ไม่นอกใจ คนรัก และมีการใช้ชีวิตด้วยการบริโภคนิยมอย่างมีกณ้อย เท่าที่จำเป็น ไม่แสวงสิ่งทีนอกเหนือจากปัจจัยสี่โดย ไม่จำเป็นเช่นกามคุณ 5 เพราะแม้ไม่แสพกามคุณ มนุษย์ก็สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ การเว้นมิจฉาอาชีวะ อัน ได้แก่ การเลี้ยงชีพไม่ชอบ คือการแสวงหาปัจจัยมาบริโภคที่มีชอบ คือการโกงหรือหลอกลวง เว้นการประจบ สอพลอ การบีบบังคับขู่เข็ญ การแสวงหาลาภโดยไม่ชอบธรรม ไม่ประกอบมิจฉาอาชีวะ ข้อ 6, 7, 8 เป็น สมาธิ การปรารภความเพียร ประคองจิตเพื่อขจัดอกุศลธรรม เพื่อสร้างกุศลธรรม มีความเพียรพยายามกำหนดสติ อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ มีสติกำหนดระลึกอยู่เป็นนิจว่า กำลังทำอะไรอยู่ กำหนดรู้สภาวะที่เกิดขึ้นจริงในขณะ ปัจจุบัน ในสภาวะทั้ง 4 คือ กาย เวทนา จิต และธรรม ตั้งมั่นในสิ่งที่ทำ ไม่เลื่อนลอย ฟุ้งซ่าน และตรงไปสู่ เป้าหมายได้อย่างมีพลัง มีสมาธิ

ข้อ 1, 2 เป็น ปัญญา ปัญญาเห็นชอบ เห็นถูกต้อง คือเห็นแจ้งอริยสัจ ได้แก่ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ในข้อสัมมาสังกัปปะ ความคิดที่ถูกต้อง คือ คิดออกจากกามจากตัวทุกข์ คิดไม่พยายาพาผู้อื่น คิดไม่ เบียดเบียนผู้อื่น การศึกษาเรื่องปัญญา คือการเรียนรู้และพัฒนาความคิด ให้เข้าใจแจ่มแจ้งแล้วนำไปใช้ ให้ถูกต้อง เพราะปัญญาเป็นแสงสว่างของใจ และเป็นศัตรู้อยู่ตรงกบอวิชา ปัญญามี 3 ระดับ คือ จินตามยปัญญา ปัญญาเกิดจากการพิจารณาเหตุผล มีความคิดในทางดี สุตมยปัญญา ปัญญาเกิดจากการฟัง

การศึกษาเล่าเรียน เขียนอ่าน ภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากการฝึกอบรม ลงมือปฏิบัติการจริงทำจริง เมื่อศึกษาเรื่องปัญญา พัฒนาความคิด ให้เข้าใจแจ่มแจ้งแล้วนำไปใช้ให้ถูกต้อง ศีล สมาธิ ปัญญา ก็คือ ไตรสิกขา ดังนั้น เมื่อถือศีลมั่นคง ปฏิบัติธรรมเจริญสมาธิ ก็จะเกิดปัญญาคนที่ดำเนินชีวิตในอริยมรรคเป็นสิ่งที่พึงามถูกต้องเป็นประโยชน์ ได้ฝึกตนคือศึกษาอยู่ตลอดเวลา จึงมีความก้าวหน้าในชีวิต

เพื่อให้การศึกษาพัฒนาชีวิตนั้นเกิดมีผลดีจริงจังชัดเจน เราควรตระหนักถึงประโยชน์ในชีวิตที่ควรได้ควรถึง คือ ขันทิฏฐิธัมม์ (ประโยชน์ที่ตามองเห็น) คนที่ถูกเรียกว่าเป็นปราชญ์ เป็นบัณฑิต ก็เพราะได้ถึงประโยชน์ ประโยชน์ในอนาคตด้วย ปัจจุบัน ด้วย เพื่อชีวิตที่ดีกว่าในปัจจุบัน เช่น คนยากจนอาจจะเป็นคนรวยได้ ถ้าปฏิบัติตามหลักธรรม เช่น รู้จักขยัน หมั่นรักษาทรัพย์ คบมิตรที่ดี ปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับฐานะ ทิฏฐิธัมม์ เป็นประโยชน์ปัจจุบันชาตินี้ คือให้มิตรพัสสน มีหลักฐานมั่นคง เป็นที่เชิดหน้าชูตา คือชีวิตที่เป็นอยู่ดี ด้านวัตถุธรรมและสังคม ที่สำคัญคือ มีสุขภาพดี มีทรัพย์ มียศเกียรติไมตรี มีครอบครัวที่สุขสามัคคี ให้บริโภควัฒนด้วยปัญญารู้คุณค่าแท้ รู้จักกินเสพให้พอดี ส่วนในด้านสังคม ให้มีมิตรดี มีความเป็นอยู่ในระดับที่ดี

ธรรมอีกประการหนึ่งที่พาให้สำเร็จในชีวิตที่สามารถนำมาใช้คู่กับอริยมรรค คือ วัชณสูตร ธรรมอันเป็นเหตุสำเร็จความปรารถนา เป็นหลักธรรมที่สอนการคบหาอยู่รวมร่วมกันสร้างสรรค์สังคม ฯลฯ ในขั้นพื้นฐาน สำหรับทุกคน คือ เมื่อเจริญด้วยความเจริญ 10 ประการ ชื่อว่าความเจริญอันประเสริฐ ชื่อว่ามีปกติรับเอาสิ่งที่เป็นสาระ รับเอาสิ่งที่ประเสริฐแห่งกาย คือ เจริญด้วยนาและสวน เจริญด้วยทรัพย์และข้าวเปลือก เจริญด้วยบุตรและภรรยา เจริญด้วยทาส กรรมกร และคนใช้ เจริญด้วยสัตว์สี่เท้า เจริญด้วยศรัทธา เจริญด้วยศีล เจริญด้วยสุตะ เจริญด้วยจาคะ เจริญด้วยปัญญา (พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539 : (24/74/162)

2) อริยมรรคในฐานะเครื่องมือสร้างความสำเร็จในชีวิตระดับโลกุตตระ โลกุตตระ แปลว่า พ้นโลก อยู่เหนือวิสัยของโลก เป็นคำที่ใช้คู่กับ โลกียะ ซึ่งแปลว่า ยังเกี่ยวข้องกับโลก เรื่องของโลก โลกุตตระ หมายถึงภาวะที่หลุดพ้นแล้วจากโลกียะ ไม่เกี่ยวข้องกับกาม ตัณหา ทิฏฐิ อวิชชาอีกต่อไป ได้แก่ธรรม 9 ประการซึ่งเรียกว่า นวโลกุตระธรรม หรือ โลกุตระธรรม 9 (พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช), (2551) ในอัมมสังคณี พระอภิธรรมปิฎก ระบุว่า โลกุตระธรรม มี 9 ได้แก่ อริยมรรค 4 อริยผล 4 นิพพาน 1 มรรค 4 คือ โสตาปัตติมรรค สกิทาคามิมรรค อนาคามิมรรค อรหัตมรรค ผล 4 คือ โสตาปัตติผล สกิทาคามีผล อนาคามีผล อรหัตผล (พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539 : (34/1100/297)

ตัวนำของอริยมรรคคือสัมมาทิฏฐิ ในระดับโลกุตตระที่เป็นปรมาตถธรรม ทำให้ผู้เรียนรู้หมดทุกข์ทางใจ เป็นผู้รอบรู้ สามารถแก้ปัญหาเหตุวิกฤตต่างๆ ที่ปุถุชนไม่อาจแก้ไขได้ เข้าถึงได้ด้วยวิธีการเจริญวิปัสสนา ผู้ศึกษาจะต้องมีโยนิโสมนสิการ คือการรู้จักการใช้ความคิด กระทำในใจโดยแยบคาย มองสิ่งทั้งหลายอย่างมีเหตุปัจจัย พิจารณาอย่างเป็นกระบวนการ มีเบื้องต้น ท่ามกลาง ที่สุด ใคร่ครวญเพื่อให้รู้แจ้งตามความเป็นจริงแห่งสภาวธรรมทั้งปวง เป็นความเห็นชอบระดับเหนือโลก ไม่ขึ้นต่อโลก มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโลก และชีวิตถูกต้องตามความเป็นจริงหรือรู้เข้าใจตามสภาวะของธรรมชาติ เป็นผู้จัดกิเลสที่นอนเนื่อง คือมานะที่ว่า เป็นเรา ละอวิชชา ทำวิชชาให้เกิดขึ้นได้แล้วเป็นผู้ทำที่สุดแห่งทุกข์ได้ (พระธนาญพงค์ พลวุฒโฒ (อาสนธิ์), 2566)

สาระัตถะของการศึกษาอริยมรรคในฐานะเครื่องมือสร้างความสำเร็จในชีวิตระดับโลกุตตระ มีประเด็นที่สำคัญดังต่อไปนี้

(1) ความเข้าใจในบริบทของโลกุตตรธรรม ว่าเป็นหลักการปฏิบัติหรือภาวะที่เข้าถึง ที่ทำให้บุคคลมีชีวิตจิตใจที่เป็นอิสระ หลุดพ้น อยู่เหนือกระแสโลก เช่น เป็นพระโสดาบัน เป็นต้น พระโสดาบันนั้นเป็นพระอริยบุคคล ซึ่งจำนวนมากเป็นคฤหัสถ์ ยังอยู่ครองเรือน มีบุตรมีสามีภรรยา ท่านเหล่านี้ก็ถึงโลกุตตรธรรมแล้ว ดังที่พระพุทธเจ้าตรัสว่า เราบัญญัติโลกุตตรธรรมว่าเป็นสมบัติของมนุษย์ทุกคน เพราะฉะนั้น จะอยู่ที่ไหน อยู่ในโลก ในบ้านก็ตาม ออกบวชก็ตาม ก็ควรพยายามแสวงหาและเข้าถึงโลกุตตรธรรม พยายามให้ชีวิตนี้จิตใจนี้เป็นอิสระให้ได้ (สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ. ปยุตฺโต.), 2527).

(2) การศึกษาในอริยมรรค คือ การมีสัมมาทิฐิที่เข้าใจ่องแท่ว่าเป็นกิจในอริยสัจมี 4 คือ

ก) ทุกข์ คือตัวทุกข์ ได้แก่ ความเกิด ความแก่ ความเจ็บ ความตาย ความเศร้าโศก ทำความเข้าใจ ทำความรู้จัก กำหนดให้ได้ รู้จักมันตามความเป็นจริง

ข) สมุทัย คือเหตุให้เกิดทุกข์ ได้แก่ อวิชชา ตัณหา อุปาทาน อันเป็นกิเลส ต้องกำจัด

ค) นิโรธ คือความดับทุกข์ ได้แก่ ดับกิเลสตัณหาด้วยอริยมรรค

ง) มรรค คือหนทางดับทุกข์ ได้แก่ อริยมรรค มีปัญญาเห็นชอบ เป็นต้นกิจในมรรค ก็คือ ภาวนา การทำให้เกิดขึ้น ให้มีขึ้น หรือลงมือปฏิบัติ ได้แก่ วิธีการ และรายละเอียดในการกระทำ จะต้องลงมือกระทำ

การศึกษาในอริยมรรคที่สรุปลงได้ในไตรสิกขา หรือ ศีล สมาธิ ปัญญา ในระดับปัญญานั้น มีสัมมาสติเป็นหัวหน้า คือการมีสติกำหนดตระลึกรู้อยู่เป็นนิจว่า กำลังทำอะไรอยู่ กำหนดรู้สภาวะที่เกิดขึ้นจริง ในขณะปัจจุบัน ในสติปัฏฐาน 4 คือ กาย เวทนา จิต และธรรม ในอัมมจักกัปปาสถาสูตร กล่าวถึงสติปัฏฐานว่าเป็นหลักธรรมที่สรุปแนวทางการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าเช่นเดียวกับอริยสัจ 4 (พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539 : (31/41/407)

(3) การปฏิบัติธรรมในสติปัฏฐาน 4 ผู้ปฏิบัติในสติปัฏฐาน 4 ชื่อว่าเป็นผู้ไม่ประมาท และได้สะสมเหตุปัจจัยเพื่อการดำเนินในอริยมรรค ด้วยการใช้สตินั้นพิจารณาใน กาย เวทนา จิต และธรรม มีลักษณะการปฏิบัติธรรมที่เป็นรูปแบบอย่างเป็นทางการ และการปฏิบัติธรรมในชีวิตประจำวันหรืออย่างไม่เป็นทางการ

ก. การปฏิบัติธรรมที่เป็นรูปแบบอย่างเป็นทางการ การมีหลักธรรมในชีวิต การปฏิบัติธรรมแบบ intensive เป็นการปฏิบัติแบบเข้มข้น มีลักษณะการปฏิบัติธรรมที่เป็นรูปแบบอย่างเป็นทางการโดยการปลีกวิเวกไปเจริญสมาธิหรือเจริญปัญญาด้วยวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่งที่ เป็นการพยายามนำธรรมมาใช้ในขั้นลึก ในการที่จะฝึกฝนจิตใจอย่างจริงๆ จังๆ การปลีกตัวไปปฏิบัติแบบนั้น พระพรหมคุณาภรณ์ เรียกว่า เป็นการปฏิบัติแบบ intensive เป็นการปฏิบัติแบบเข้มข้น หรือลงลึกเฉพาะเรื่อง (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), ม.ป.ป)

ข. การปฏิบัติธรรมในชีวิตประจำวันหรืออย่างไม่เป็นทางการ ด้วยการใคร่ครวญ ธรรมมีสติรู้เท่าทันจิตอยู่เสมอ รู้เท่าทันความโลภ โกรธ หลง ในชีวิต เป็นคุณความดีที่ขรวาสมีโอกาสกระทำ

อยู่เสมอในวิถีการดำเนินชีวิต ให้รู้เท่าทันสิ่งที่มากระทบ ทางอายตนะ หู ตา จมูก ลิ้น กาย ใจ การฝึกเจริญปัญญาในเบื้องต้นต้องเริ่มจากการแยกรูป-นาม แยกธาตุชั้นๆ ออกเป็นส่วนๆ จิตจะเห็นความไม่เที่ยง เป็นสมาธิที่สามารถเห็นความเป็นไตรลักษณ์ ของกายใจได้ สุข ทุกข์ เป็นสิ่งที่จิตไปรับรู้เท่านั้น การที่จิตเกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป เป็นไปตามเหตุปัจจัยตามที่ได้กล่าวมาแล้วในเบื้องต้น

สรุปความได้ว่าผู้ใดดำเนินชีวิตในอริยมรรค มีความคิด คือ มีความเห็นเป็นสัมมาทิฐิ ผู้นั้นก็ย่อม ไม่คลาดเคลื่อนจากธรรมอันงาม และย่อมสร้างกุศลกรรมได้เป็นอันมาก ได้แก่ มนุษย์สมบัติ สวรรค์สมบัติ และเมื่อประกอบด้วยสัมมาวายามะนั้น หมายถึง ความสมบูรณ์ และความสมดุลในทุกแง่มุมของการพัฒนาชีวิตการดำเนินชีวิตในอริยมรรค มีแง่มุมที่กว้าง และครอบคลุม ในเบื้องต้นคือการมีหลักธรรมเป็นหลักชัยในวิถีชีวิตประจำวัน เช่น การมี ทาน ศีล ภาวนา การปฏิบัติธรรมในชีวิตประจำวันหรืออย่างไม่เป็นทางการ ปฏิบัติธรรมแบบไม่มีรูปแบบอยู่เสมอ ด้วยการใคร่ครวญธรรมมีสติรู้เท่าทันจิตอยู่เสมอ รู้เท่าทันความโลภ โกรธ หลง ด้วยการมีสติในทุกอิริยาบถ ให้รู้เท่าทันสิ่งที่มากระทบทางอายตนะ หู ตา จมูก ลิ้น กาย ใจ ในการปฏิบัติธรรมตามแนวสติปัฏฐาน คือ การนำเอาสติมาเป็นหลักในการติดตามดูตนเอง ตามดูรู้ทันสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นไปในชีวิตจิตใจของเรา เอาสติไปจับตามดู สติจะเป็นตัวจักรกลางที่สำคัญ การมีสติติดตามทุกอย่างที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เมื่อสติตามรู้ทันยังผลให้เกิดปัญญา

สรุป

หลักธรรมในพระพุทธศาสนาเป็นปรัชญาแห่งเหตุและผล เข้าใจหลักความจริงในมนุษย์ที่มีอยู่ โดยธรรมชาติ ทุกอย่างเกิดเพราะมีเหตุมีปัจจัย อาศัยกันเกิดเป็นปัจจัยการ สร้างเหตุดี ผลย่อมดีด้วยมุ่งผลดีตามหลักการ สร้างเหตุปัจจัยที่จะให้เกิดผลที่ต้องการ ฝึกฝนปรับปรุงตนให้ดี สร้างกรรมที่ดียิ่งขึ้นๆ ดำเนินชีวิตที่ถูกต้องสามารถสร้างความสำเร็จในชีวิตได้ ในบริบทนี้ต้องมีหลักการที่ดีซึ่งทำให้เกิดความประพฤติปฏิบัติและการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง และเห็นว่าอริยมรรคจะเป็นเครื่องมือสร้างความสำเร็จในชีวิต ในบทความนี้ได้ศึกษาและวิเคราะห์อริยมรรคในพระพุทธศาสนา ในฐานะเครื่องมือสร้างความสำเร็จในชีวิต ซึ่งมี 2 ระดับ

1) อริยมรรคในฐานะเครื่องมือสร้างความสำเร็จในชีวิตระดับโลกียะ หมายถึง การดำเนินชีวิตประจำวันที่เนื่องด้วยกระแสโลก แต่ก็มีความระวังสำรวมกายใจ ไม่ประมาท มีความตั้งใจตั้งมั่นเป็นกลาง และใคร่ครวญทุกสิ่งด้วยปัญญา ปัญญา มี 3 ระดับ คือ จินตามยปัญญา สุตมยปัญญา ภาวนามยปัญญา รู้ถึงประโยชน์ในชีวิตที่ควรได้ควรถึง ทิฐุธัมม เป็นประโยชน์ปัจจุบันชาตินี้ คือชีวิตที่เป็นอยู่ดีด้านวัตถุธรรมและสังคม มีสุขภาพดี มีทรัพย์ มียศเกียรติไมตรี มีครอบครัวที่สุขสามัคคี มีมิตรดี ธรรมอีกประการหนึ่งที่พาให้สำเร็จในชีวิตที่สามารถนำมาใช้คู่กับอริยมรรค คือ วัฑฒิสูตร ธรรมอันเป็นเหตุสำเร็จความปรารถนา เป็นหลักธรรมที่สอนการคบหาอยู่รวมร่วมกันสร้างสรรค์สังคม ฯลฯ ในขั้นพื้นฐาน

2) อริยมรรคในฐานะเครื่องมือสร้างความสำเร็จในชีวิตระดับโลกุตตระ มีโลกุตตระสัมมาทิฐิที่เป็นปรมัตถธรรม เข้าถึงได้ด้วยการเจริญวิปัสสนา ผู้ศึกษาจะต้องมีโยนิโสมนสิการ คือการรู้จักการใช้ความคิดกระทำในใจโดยแยบคาย มองสิ่งทั้งหลายอย่างมีเหตุปัจจัย พิจารณาอย่างเป็นกระบวนการ มีเบื้องต้นท่ามกลาง ที่สุด ใคร่ครวญเพื่อให้รู้แจ้งตามความเป็นจริงแห่งสภาวธรรมทั้งปวง เป็นความเห็นชอบระดับเหนือ

โลก ไม่ขึ้นต่อโลก มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโลกและชีวิตถูกต้องตามความเป็นจริง มีกรอบแนวคิดว่า (1) มีความเข้าใจในบริบทของโลกุตตรธรรม ว่าเป็นหลักการปฏิบัติหรือภาวะที่เข้าถึง ที่ทำให้บุคคลมีชีวิตจิตใจที่เป็นอิสระ หลุดพ้น อยู่เหนือกระแสโลก เช่น เป็นพระโสดาบัน (2) การศึกษาในอริยมรรค คือ การมีสัมมาทิฐิที่เข้าใจ่องแท้ในอริยสัจมี 4 คือ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค คือหนทางดับทุกข์ ได้แก่ อริยมรรค มีปัญญาเห็นชอบ เป็นต้นกิจในมรรคก็คือ กาวนา การทำให้เกิดขึ้น ให้มีขึ้น หรือลงมือปฏิบัติ ได้แก่ วิธีการ และรายละเอียดในการกระทำ จะต้องลงมือกระทำ (3) การปฏิบัติธรรมในสติปัฏฐาน 4 ในระดับปัญญานั้น มีสัมมาสติเป็นหัวหน้า กำหนดรู้สภาวะที่เกิดขึ้นจริงในขณะปัจจุบันในสติปัฏฐาน 4 คือ กาย เวทนา จิต และธรรม (4) ผู้ปฏิบัติในสติปัฏฐาน 4 ชื่อว่าเป็นผู้ไม่ประมาท และได้สะสมเหตุปัจจัยเพื่อการดำเนินในอริยมรรคด้วยการใช้สติพิจารณา มีการปฏิบัติธรรมที่เป็นรูปแบบอย่างเป็นทางการ และการปฏิบัติธรรม ในชีวิตประจำวัน หรือ อย่างไม่เป็นทางการ การปฏิบัติธรรมที่เป็นรูปแบบอย่างเป็นทางการ คือการมีหลักธรรมในชีวิต เป็นการปฏิบัติธรรมแบบ intensive เป็นการปฏิบัติแบบเข้มข้น เช่น การปลีกวิเวกไปเจริญสมาธิหรือเจริญปัญญา เป็นการพยายามนำธรรมมาใช้ในขั้นลึก ในการที่จะฝึกฝนจิตใจอย่างจริงๆ จังๆ ส่วนการปฏิบัติธรรมในชีวิตประจำวันหรืออย่างไม่เป็นทางการ ด้วยการใคร่ครวญธรรมมีสติรู้เท่าทันจิตอยู่เสมอ รู้เท่าทันความโลภ โกรธ หลง ในชีวิต ให้รู้เท่าทันสิ่งที่มากระทบ ทางอายตนะ หู ตา จมูก ลิ้น กาย ใจ สามารถที่มองเห็นความเป็นไตรลักษณ์ของกายใจได้ รู้เท่าทันสรรพสิ่งได้ตรงตามที่เป็นจริง

เอกสารอ้างอิง

- เดือน คำดี. (2541). ศาสนศาสตร์. ภาควิชาปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เปลื้อง ณ นคร. (2538). พจนานุกรม แปล ไทย-ไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- พระธนาญพงศ์ พลอุทโธ (อาสนธิ์). (2566). ศึกษาวิเคราะห์กระบวนการสร้างสัมมาทิฐิในพรหมชาลสูตร ปริญาพุทธศาสนมหาบัณฑิต (พระไตรปิฎกศึกษา) มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช). (2551). พจนานุกรมเพื่อการศึกษาพุทธศาสตร์ ชุด คำวัด. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภาและสถาบันบันลือธรรม.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). (ม.ป.ป). การปฏิบัติธรรม. (นครปฐม: วัดญาณเวศกวัน.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2559). พระไตรปิฎกและอรรถกถาฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สมเด็จพระพุทธชินวงศ์ (สมศักดิ์ อุปสมมหาเถระ). (2554). อริยวังสปฏิปทา. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดประยูรสาส์นไทยการพิมพ์.
- สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ. ปยุตโต.). (2563). พุทธธรรม (ฉบับเดิม) พิมพ์ครั้งที่ 40. จันทบุรี: วัดศรีเมือง.

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ. ปยุตโต.). (2564). พุทธธรรมฉบับปรับขยาย. Printed in China.

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ. ปยุตโต.). (2527). ลักษณะสังคมพุทธ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มูลนิธิ
โกมลคีมทอง

แสง จันทร์งาม. (2532). อริยสัจ 4 (หัวใจของพระพุทธศาสนา). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เจริญกิจ

วัชร งามจิตรเจริญ. (2552). พุทธศาสนาเถรวาท. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.